

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
 ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
 UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

17^E JAARGANG

WOENSDAG 22 JUNI 1932

No. 860

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.
 Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
 ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.
 COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar N.V., Uitgevers, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No. 145192.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Lossé nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonnees, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

21 JUNI 1932

Zooals te begrijpen, valt over de geldmarkt niets bijzonders te schrijven. De prijzen van wissels, voor zoover die nog aangeboden worden, zijn zoo laag, dat het haast de moeite der transactie niet loont. De notering bleef onveranderd $\frac{3}{8}$ à $\frac{1}{2}$ pCt. Ook in de prolongatie-notering kwam geen verandering: 1 pCt.

* * *

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank toonen de binnenlandsche uitzettingen een vermeerdering van f 2.4 miljoen; de post binnenlandsche wissels is gestegen met f 2.773.000, terwijl de beleeningen zijn gedaald met f 403.000. De diverse rekeningen onder de activa der Bank namen toe met f 216.000; de post papier op het buitenland bleef onveranderd.

De goudvoorraad is wederom vermeerderd, ditmaal met f 5.2 miljoen, waartegenover de zilvervoorraad verminderde met f 246.000. De stijging van den post munt en muntmateriaal bedroeg per saldo f 4.961.000, tengevolge waarvan de metaaldekking thans een bedrag te zien geeft, hetwelk dat der biljetten in omloop overtreft.

Onder de passiva der Bank vertoont de biljetten-circulatie een inkrimping van f 11.9 miljoen. Daarentegen namen de saldi in rekening-courant toe met f 19.4 miljoen, waarvan f 8.7 miljoen op rekening komt van het saldo van het Rijk en f 10.7 miljoen op rekening van de saldi van anderen. Het beschikbaar metaalsaldo is met f 1.964.000 gestegen; het

dekkingspercentage bedraagt onveranderd nagenoeg 81 pCt.

* * *

Op de wisselmarkt zijn er, en wel speciaal bij den Dollar, groote koersschommelingen te constateeren geweest; desniettegenstaande was het aantal zaken niet zoo groot, als men bij dergelijke fluctuaties wel zou vermoeden. De eerste dagen liep de koers een weinig op: 2.47—2.4735, tot er zich Donderdagmiddag een groote vraag ontwikkelde, waardoor de koers tot 2.4790 verbeterde. Vrijdag bleef de notering ongeveer op dit punt, doch met een iets flauwere tendens, waarop Zaterdag de koers wederom op 2.4750 terugliep. Gisteren in den namiddag ontstond er onverwacht weder een flinke vraag, die den koers weder op 2.48 bracht. Het lijkt er op, dat deze hausse's haar uitgangspunt in Amerika vinden; de Ponden notering in Amerika is dan uiteindelijk ook van 3.68 op 3.60 teruggelopen. Hieruit moet volgen, dat het Pond flauw in de markt lag; van 9.07 is het dan ook tot 8.94 teruggelopen. Marken waren meer gezocht en kwamen van 58.40 op 58.72½. Fransche Francs 9.73—9.72½—9.73½—9.73. Belga's bleven zich rond de 34.45 bewegen. Zwitsersche Francs, ook met weinig beweging: ca. 48.22½. Lires onveranderd 12.66. Tsjecho Kronen waren vaster: 7.34. Peseta's 20.40. Van de Scandinavische wissels was vooral Oslo sterk aangeboden; de koers liep van 45 tot onder de 44 terug, slot iets beter 44.25. Stockholm 46.50—45.80, Kopenhagen 49.50—49. Canadeesche Dollars konden zich iets verbeteren: 2.13½. Yen lager 77½.

Op de termijnmarkt is tegen de voorgaande week niet veel verandering gekomen. Dollars op één maand notéeren nog ca. 50 punten onder den contanten koers, op drie maanden ongeveer 125 punten. Voor driemaands valt dus alleen wat verbetering te constateeren. Termijnponden onveranderd rond den kassakoers.

Op de goudmarkt is het, nu de Dollar dermate is gestegen, veel stiller geworden. Eagles notéeren 2.48¾, Sovereigns 12.12.

LONDEN, 20 Juni 1932.

Geld is nog steeds weinig bruikbaar. Er is overvloedig aanbod bij een beperkte vraag, zoodat verleden week voor het eerst op kleine schaal posten tegen $\frac{1}{4}$ pCt. werden afgesloten.

Disconto was dientengevolge zeer flauw en noteerde tegen het einde der week $\frac{3}{4}$ — $\frac{13}{16}$ voor schatkistpromessen en 1— $\frac{1}{16}$ voor bankaccepten. De nieuwe schatkistpromessen werden tegen ongeveer $\frac{13}{16}$ pCt. toegevoezen.

Sterling werd tegen het einde der week zwak tegenover de goud-valuta's, waarschijnlijk tengevolge van het ophouden van verdere Dollars en Dollar-termijnverkoop. Heden was de Dollar en de Gulden gezocht tegen koersen, welke apprecieerden tot 3.60 en 8.94.

MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE
VOOR DE RIJNVAART.

VERSLAG VAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE
CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
GEDURENDE HET JAAR 1931.

II (Slot.)

Technische kwesties.

1. Bruggen.

Twee ontwerpen van nieuwe bruggen over den Rijn, te Bazel en bij Vianen, ingediend resp. door de Zwitsersche en door de Nederlandsche Delegatie, zoomede een ontwerp voor den bouw van een tweede overbrugging voor enkel-spoor op de spoorwegbrug bij Zalt-Bommel, ingediend door de Nederlandsche Delegatie werden in 1931 aan de Centrale Commissie voorgelegd.

Deze ontwerpen werden onderzocht door een sub-commissie onder voorzitterschap van den heer Herold, Commissaris voor Zwitserland, voorzover het de Nederlandsche ontwerpen betrof, en onder voorzitterschap van den heer Schlingemann, Commissaris voor Nederland, voorzover het het Zwitsersche ontwerp betrof.

a) Brug voor gewoon verkeer te Bazel (Dreirosenbrücke).

Deze nieuwe brug, welke ong. 600 M. beneden de z.g. Johanniterbrücke gebouwd zal worden, bevat 3 doorvaartopeningen. De middelste opening van 100 M., zoomede de twee zij-openingen van 60 en van 48 M. zullen, als de stuw bij Kembs gereed is, een doorvaarthoogte van ong. 7.50 M. boven den hoogst bevaarbaren waterstand hebben. Deze afmetingen, zoomede de situatie der pijlers hebben de sub-commissie geen aanleiding tot opmerkingen gegeven, evenmin de bouwmethode, daar de montage van de middelste overspanning zonder steigers plaats zal hebben, zoodat de scheepvaart, welke daar toch reeds van weinig beteekenis is, geen enkele belemmering zal ondervinden.

b) Brug voor gewoon verkeer bij Vianen.

Deze brug, welke de bestaande schipbrug zal vervangen, heeft een hoofd-overspanning van 152 M., waarvan de steunpunten buiten het zomerbed worden geplaatst. Daar voorts de onderkant der liggers zich ten minste 9.10 M. boven den hoogst bekende waterstand zal bevinden, hebben deze maten de sub-commissie geen aanleiding tot opmerkingen gegeven. Wat betreft de maatregelen, welke de Nederlandsche Regeering zich voorstelt tijdens de uitvoering in het belang van de scheepvaart te nemen, heeft de sub-commissie vastgesteld, dat de scheepvaart de beschikking zal hebben over een doorvaartopening van 60 M. breedte met een doorvaarthoogte van ten minste 7.60 M. boven den hoogst bekende waterstand. De overige maatregelen komen, wat hun inhoud betreft, geheel overeen met die, welke de Regeeringen gewoonlijk nemen (zie vorige verslagen). Deze maatregelen hebben evenmin tot opmerkingen van de sub-commissie aanleiding gegeven.

c) Bouw van een tweede overbrugging op de spoorwegbrug bij Zalt-Bommel.

Het betreft hier den bouw van een overbrugging voor een tweede spoor, welke de Directie der Nederlandsche Spoorwegen van plan is uit te voeren op de bestaande landhoofden en pijlers van de spoorwegbrug over de Waal bij Zalt-Bommel. Aangezien geen wijziging wordt gebracht aan de pijlers en de landhoofden en daar de onderkant van de te bouwen overbrugging even hoog zal komen als die der bestaande, d.w.z. 16.83 M. + N.A.P., overeenkomende met 9.14 M. boven den hoogst bekende waterstand, heeft het ontwerp geen aanleiding gegeven tot opmerkingen van de sub-commissie.

Wat de maatregelen betreft, welke de Nederlandsche Regeering zich voorstelt in het belang der scheepvaart tijdens de uitvoering der werkzaamheden te nemen, heeft de sub-commissie vastgesteld, dat de scheepvaart ten alle tijde de beschikking zal hebben over één der doorvaartopeningen, overeenkomende met de vrije opening in de in aanbouw zijnde brug voor gewoon verkeer (zie verslag van 1929). De twee openingen zullen aldus afwisselend gebruikt kunnen worden en in de doorvaartopening, welke niet geheel vrij voor de scheepvaart zal zijn, houdt men een doorvaart vrij van ten minste 60 M. met een doorvaarthoogte van ten minste 8.10 M. boven den hoogst bevaarbaren waterstand. Daar de overige maatregelen dezelfde zijn als die, welke de Regeeringen gewoonlijk nemen, hebben deze maatregelen geen aanleiding gegeven tot opmerkingen van de sub-commissie.

De Centrale Commissie, die de brug bij Bazel in de eerste zitting en de bruggen bij Vianen en Zalt-Bommel in de tweede zitting heeft behandeld, heeft de conclusies van de sub-commissie overgenomen.

INHOUD.

Blz.

Mededeelingen van de Centrale Commissie voor de Rijnvaart	488
DE VARKENS-STEUNWET door Jan Schilthuis	489
De toestand in het bouwbedrijf, meer speciaal in de steenindustrie II (Slot) door G. C. Limborgh Meijer	491
Het overheidsbedrijf door Mr. P. G. Knibbe	493
De Rijksmiddelen	494
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De werelduitvoer van de electrotechnische industrie in 1931 door A. Friedrich	495
AANTEKENINGEN:	
Dr. G. Mikusch over het Chadbourne-plan	497
De wereldproductie en -uitvoer van automobielen in 1931	498
Statistische gegevens over den economischen toestand van het Saargebied	498
Standaard methoden voor de bepaling van den kostprijs in industrie en landbouw	499
BOEKAANKONDIGING:	
Beschouwingen over de haven van Rotterdam, bespr. door C. Vermey	500
MAANDOLJFERS:	
Postcheque- en Girodienst	500
Giro-omzet bij De Nederlandsche Bank	500
Overzicht der Rijksmiddelen	500
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	501—506
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten. — Goederenhandel.	

d) Verhooging der bruggen van Straatsburg-Kehl en van Hünningen.

De Centrale Commissie heeft vastgesteld, dat het ontwerp, dat door de Fransche Administratie voor de verhooging van de bruggen van Straatsburg-Kehl werd opge maakt, in onderzoek is bij de Badensche Administratie en dat de stukken betreffende de verhooging van de brug van Hünningen in handen zijn van de Directie der Spoorwegen van Elzas-Lotharingen.

2. Rijnverbetering tusschen Straatsburg en Bazel.

Ten aanzien van de normalisatie heeft de Centrale Commissie in de tweede zitting vastgesteld, dat het programma voor het eerste jaar volgens de verwachtingen zal worden uitgevoerd. De werken worden op 3 verschillende plaatsen uitgevoerd en zijn niet onderbroken door het hooge water van den afgelopen zomer.

Wat de werken bij Kembs betreft, is de stand daarvan, blijkens de verklaringen der Fransche Commissarissen, als volgt:

Wat betreft den bouw der stuw:

Op den linker oever: de oeverbekleedingen boven de stuw tot aan den ingang van het toevoerkanaal zijn voltooid; de werken beneden de stuw zullen gedurende de laagwaterperiode hervat worden; de dijken en oeverbekleedingen boven het toevoerkanaal worden thans uitgevoerd tot aan de spoorwegbrug van Hünningen; het linker landhoofd, de eerste pijler en de eerste stuwvloer (de pijlers en stuwvloeren zijn genummerd van den linkeroever af) zijn voltooid; de tweede stuwvloer en de tweede pijler zijn in uitvoering; het monteeren van de schuiven en van de dienstbrug aan de bovenzijde van de stuw in de eerste stuwopening is beëindigd; de brug voor gewoon verkeer aan de benedenzijde van de stuw is voltooid over de eerste opening en wordt opgesteld over de tweede.

Op den rechter oever: de dijken en oeverbekleedingen boven de stuw zijn in uitvoering; de oeverbekleedingen beneden de stuw zijn voltooid. De volgende onderdeelen van de stuw zijn klaar: het rechter landhoofd, de vierde pijler, de funderingen van den derden pijler, de vierde en vijfde stuwvloer. In de vijfde opening is het monteeren van de schuiven met hare bewegingsinrichtingen en van de dienstbruggen aan de beneden- en bovenzijde van de stuw beëindigd.

De scheepvaart heeft nog de beschikking over de derde en vierde opening en passeert over de funderingen van den derden pijler, welks bovendeel later zal worden gebouwd.

Van het laterale kanaal zijn de grondwerken en betonwerken bijna beëindigd; aan de sluisen wordt de montage van de schuiven en bewegingsinrichtingen krachtig voortgezet; deze montage is bijna beëindigd voor de beneden-deur van de groote sluis; in de krachtcentrale is men bezig met het monteeren van de turbine-dyamo-groepen en van de schuiven; in het schakelgebouw is het betonnen der twee eerste verdiepingen beëindigd. De transformatiepost en de electrische inrichting zullen op 1 Februari 1932 gereed zijn. De montage van den buitenpost

is in gang. Het aantal tewerkgestelde arbeiders bedraagt thans ongeveer 2800, waarvan 2400 bij de werken van het laterale kanaal.

Ter herinnering zij vermeld (zie verslag van 1929), dat, volgens het programma der werken van de stuw, de scheepvaart tot 15 Maart 1932 gebruik moest maken van een wijdte van 55 M. tusschen de pijlers 2 en 4, verminderd met de door de steigers ingenomen breedte (de bouw van pijler 3 is op de hoogte van den drempel stopgezet); na 15 Maart zou men dan de werken van pijler 3 hervatten en de scheepvaart zou tot 15 Mei 1932, den datum waarop het Kanaal van Kembs voor de scheepvaart zou worden opengesteld, de beschikking hebben over opening 1 met een breedte van 30 M.

Blijkens de verklaring van de Fransche Commissarissen in de 2e zitting van 1931, kon een voorsprong van de uitvoering op dit programma bereikt worden en stelt men zich voor den bouw van den derden pijler terstond na den 1en Januari 1932 te kunnen voltooien. Van 1 Januari tot 1 Mei 1932 moet de scheepvaart dan van de doorvaart van 30 M. gebruik maken, maar daar de groote scheepvaart tusschen Januari en begin Mei stilligt, raakt deze wijziging alleen de kanaalschepen, waarvoor een doorvaartopening van 30 M. meer dan voldoende is.

3) *Herziening van den gelijkwaardigen waterstand.*

De Centrale Commissie heeft besloten de herziening van den in 1923 vastgestelden gelijkwaardigen waterstand ter hand te nemen en heeft een technisch comité, onder voorzitterschap van den heer Schlingemann, Commissaris voor Nederland, belast om het vraagstuk te bestuderen en een rapport aan de Commissie uit te brengen. Het Comité heeft in den loop van 1931 vergaderd en zijn werkprogramma opgesteld; de werkzaamheden worden met medewerking van de „Preussische Landesanstalt für Gewässerkunde“ op deze basis voortgezet.

Juridische kwesties.

Beroepen voor de Centrale Commissie voor de Rijnvaart.

Bij de Centrale Commissie zijn, in hare hoedanigheid van tweede en laatste beroepsinstantie in vonnissen van Rijnvaartrechtbanken, in 1931 aanhangig gemaakt: 9 beroepen in burgerlijke zaken; in 1930: 10 beroepen in burgerlijke en 4 beroepen in strafzaken.

Economische en financiële kwesties.

a) *Douane-stelsel van het laterale kanaal van den Rijn (vak van Hünningen tot Kembs).*

Elke principe-kwestie voorbehouden blijvend, neemt de Commissie kennis van de nota der Fransche Delegatie betreffende het douanestelsel van Kembs. Het reglement, hetwelk de maatregelen, bedoeld in deze nota, zal moeten bevatten, alsmede de eventuele overeenkomsten tusschen de douane-administraties zullen zoo spoedig mogelijk ter kennis der Commissie worden gebracht.

b) *Belasting op radiotoestellen aan boord van Rijn-schepen.*

In de tweede zitting van 1931 heeft zich over deze aangelegenheid een gedachtenwisseling ontwikkeld, welke in de volgende zitting zal worden voortgezet.

Privaat- en sociaal recht.

Besloten is, dat het privaatrecht-comité in den loop van 1932 zal bijeenkomen, onder voorzitterschap van den heer Rossetti, om de volgende aangelegenheden te bestuderen:

- 1o. Hulpverleening en berging.
- 2o. Voorloopig beslag.
- 3o. Burgerlijke bevoegdheid in aanvaringszaken.

(zie ook hierboven: Betrekkingen met andere internationale lichamen).

Klachten.

Het onderzoek van de klacht betreffende sociale kwesties (verzekering tegen ziekten, ongevallen, enz.), vermeld in de vorige verslagen, is aangehouden in afwachting van de resultaten der werkzaamheden van het hierboven vermelde comité.

Gedurende het jaar 1931 is bij de Commissie slechts één nieuwe klacht aanhangig gemaakt, welke betreft artikel 23a van het Rijnvaartpolitie-reglement, welk artikel het verbod inhoudt om bij Dusseldorf afwaarts varende schepen van meer dan 50 t. te laten drijven. Deze klacht is ongegrond geoordeeld.

Interne kwesties.

Het budget 1932 is vastgesteld op 875.000.— Fr. franken.

Diversen.

De „Lloyd Anversois“ is als publicatie-organ van de Centrale Commissie aangenomen.

De Centrale Commissie werd op het XVe Scheepvaartcongres door twee harer leden vertegenwoordigd.

DE VARKENS-STEUNWET.

Nadat in dezen crisistijd reeds een aantal maatregelen zijn genomen ter ondersteuning van verschillende takken van landbouw, is op 14 Juni bij de Tweede Kamer ingediend een wetsontwerp ter verleening van steun aan de varkenshouderij. Wanneer dit wetsontwerp zal zijn aangenomen, zal de aan den landbouw verleende hulp geworden zijn tot een geheel, dat een zoodanig aantal van de voornaamste als gevolg der crisis noodlijdend geworden takken van dat bedrijf bestrijkt, dat het voorloopig voor den ondergang behoed is en zelfs weer kansen op eenige winst biedt. Dit doel zal dan zijn bereikt uit de overweging, dat met het behoeden van onzen landbouw voor den ondergang een nationaal belang gemoeid was, de meeste producten van akkerbouw en vee-teelt slechts konden worden afgezet tot prijzen, die zich als gevolg der crisis reeds geruimen tijd beneden de productie-kosten bewogen en onder deze omstandigheden van de verbruikers verlangd mocht worden, dat zij van het voordeel, hetwelk die lage prijzen hun brengt, een zoodanig gedeelte aan den producent afstaan, dat daardoor aan de voortdurende verliezen een einde komt en het bedrijf dus kan voortbestaan.

Aan de reeds genomen maatregelen diende de in dit nieuwe wetsontwerp geboden steun nog te worden toegevoegd, omdat het speciaal de dikwijls kleine gemengde bedrijven op de lichte gronden zijn, die daarvan zullen profiteeren, en voor hen tot nog toe slechts zoo weinig was gedaan, dat zij nog steeds met den ondergang werden bedreigd. Het houden van varkens en in meerdere of mindere mate van melkvee valt voor die bedrijven te beschouwen als de weg, waarlangs de producten van hun akkerbouw worden afgezet. Geruimen tijd hebben de prijzen van de producten van de vee-teelt zich op een zoo laag peil bewogen, dat ongetwijfeld aangenomen mag worden, dat zij een aanmerkelijk verlies opleverden. Voor de melk en zuivelproducten is daarin nu verbetering gebracht, doch steun aan de varkenshouderij was daarnaast onvermijdelijk. Hierin voorziet het wetsontwerp, doch tevens streeft dit naar een op den duur waarschijnlijk nog belangrijker doel, dat ook voor latere tijden van blijvende waarde zal kunnen zijn: het verbeteren der grondslagen van onzen uitvoer van producten der varkenshouderij en het scheppen der noodzakelijke voorwaarden voor een verdere ontwikkeling van den uitvoer. Het ging daarmee namelijk reeds langen tijd niet naar wensch.

Toen in 1926 Engeland den invoer van versch varkensvleesch verbood, was dat voor de Nederlandsche varkenshouderij, die zich met dat bedrijf in het bijzonder had bezig gehouden, een zware slag. Ter vervanging van den uitvoer van versch varkensvleesch naar Engeland is men zich toen gaan toelleggen op den export van varkens in den vorm van bacon, wat toen voor Nederland een nieuw bedrijf was, doch waarin de Deensche landbouw reeds groote ervaring bezat. Inderdaad is de bacon-export in Nederland wel van eenige betekenis geworden, doch in vergelijking met Denemarken is de omvang toch nog weinig belangrijk. Terwijl de wekelijksche Deensche slachttingen voor den bacon-export zich gewoonlijk bewegen tusschen 120.000 en 150.000 stuks, bedragen die in Nederland slechts bij uitzondering meer dan 15.000. Dat dit Nederlandsche aantal niet hooger is, is voornamelijk een kwaliteits-kwestie en te wijten aan ondoeltreffende organisatie van de varkenshouderij en het exportbedrijf. Er wordt namelijk in Nederland niet genoeg aandacht gewijd aan de kwaliteit der tot bacon te verwerken varkens.

Aan de Nederlandsche markten worden de varkens namelijk verhandeld per kilogram levend gewicht en nadat de algemeene factoren van conjunctuur en de verhouding tusschen vraag en aanbod daarop hun invloed hebben geoefend, geldt deze prijs voor vrij-

wel iedere kwaliteit, terwijl in Denemarken wel degelijk ook naar gelang der kwaliteit meer of minder dan de gemiddelde prijs betaald wordt. Wie in Nederland op Deensch voorbeeld zich wel moeite hebben gegeven voor verbetering der kwaliteit, bemerkten al spoedig, dat dit niet kon leiden tot het verkrijgen van een daaraan evenredigen beteren prijs. Het gevolg is, dat hier te weinig op kwaliteit wordt gelet, dat het Nederlandsche product niet gelijkmatig is, in Engeland minder gemakkelijk koopers vindt dan de nauwkeurig gelijkmatig gesorteerde Deensche bacon en een lagere prijs opbrengt. Indien in Nederland op het gebied der kwaliteit verbetering kon worden verkregen (en er is geen enkele reden, waarom dat niet mogelijk zou zijn), dan zou de Nederlandsche baconexport de concurrentie met Denemarken beter kunnen opnemen en aanmerkelijk in omvang kunnen toenemen. Voor zulk een verbetering is echter een nauwe organisatie noodzakelijk alsmede samenwerking van varkenshouderij en bacon-export. In de belanghebbende kringen is men daarvan overtuigd.

Tot de zoo gewenschte samenwerking zijn de beide zooeven genoemde categorieën dan ook volkomen bereid, doch tot een practische uitvoering der plannen is het ondanks herhaaldelijk daartoe aangewende pogingen nog niet gekomen, hetgeen gedeeltelijk toe te schrijven is aan de omstandigheid, dat het niet gelukte om het overgrote gedeelte der varkenshouders tot organisatie te krijgen en er tusschen de bestaande organisaties op sommige detailpunten verschil van inzicht bleef bestaan. Het nu aanhangige wetsontwerp zal aan de financiële tegemoetkoming, die de Nederlandsche verbruiker van varkensvleesch en producten daarvan zich ten behoeve der varkenshouderij moet getroosten, het tot stand brengen der noodzakelijke organisatie verbinden, die den bacon-export tot verdere ontwikkeling moet brengen. Aangenomen mag worden, dat eerstgenoemde steun tijdelijk zal kunnen zijn.

De voorwaarden, dat het te steunen bedrijf bewezen heeft, levensvatbaar te zijn, met zijn voortbestaan een nationaal belang gemoeid is en de prijzen van het product zich reeds geruimen tijd als gevolg der crisis beneden de productiekosten hebben bewogen en gevaar voor den ondergang of voor een inkrimping van ongewenschten omvang van het bedrijf met zich brengen, kunnen ten aanzien van de varkenshouderij als vervuld worden beschouwd. Wel zijn de varkensprijzen de laatste weken gestegen, doch deze prijsstijging valt te beschouwen als een gevolg van het reeds eenigen tijd verwachte wetsontwerp en de daarmee verband houdende vermindering van het aanbod. Indien het wetsontwerp was uitgebleven, zou dus de prijsstijging waarschijnlijk weder verloren gegaan zijn, want de in het buitenland verkrijgbare prijzen rechtvaardigen zulk een prijsverhoging niet en vóór zij ontstond, bevonden de prijzen zich op een uitermate ongunstig peil, dat voortdurende verliezen met zich bracht.

Een voor de varkenshouderij ongunstig verschijnsel plegen in ons land de groote schommelingen te zijn, die de omvang van den varkensstapel in verband met de prijsfluctuaties ondergaat. Als gevolg daarvan vallen in periodes van lage prijzen steeds veel varkens op te ruimen, terwijl in betere tijden de varkenshouders over veel minder varkens beschikken. Zij lijden dus onder lage prijzen steeds meer dan zij profiteeren van gunstige markten. In Denemarken zijn deze schommelingen reeds vele jaren veel geringer en voor de varkenshouderij ligt daarin een groot voordeel. Het is weder de ver doorgevoerde organisatie, die in Denemarken ook dit resultaat heeft bereikt en de nauwere aaneensluiting der varkenshouders, welke het wetsontwerp zal teweegbrengen, zal worden gebruikt om ook in Nederland meer stabiliteit in den varkensstapel te verkrijgen. Met het oog op de bezwaren, welke in deze crisistijden de afzet on-

dervindt en als een der middelen om een hooger prijspeil mogelijk te maken, zal echter voorloopig tevens een vermindering van het aantal varkens worden teweeggebracht.

Geconcludeerd mag dus worden, dat dit wetsontwerp niet bloot zal dienen tot het verleenen via den verbruiker van een geldelijken steun tot instandhouding van de varkenshouderij, doch dat het tevens een opvoedend karakter zal bezitten, dat de varkenshouderij moet maken tot een beter geoutilleerd en georganiseerd exportbedrijf, in staat om niet slechts nu, doch ook later beter de concurrentie van Denemarken en andere landen te kunnen overwinnen.

De basis voor de samenwerking ten aanzien van den export legt art. 2 van het wetsontwerp, dat voorziet in de oprichting der Nederlandsche Varkenscentrale, die met uitsluiting van ieder ander in Nederland de bevoegdheid zal verkrijgen, varkens en varkensvleesch uit te voeren. De twee volgende artikelen regelen de samenstelling van deze organisatie, in welker bestuur vertegenwoordigers zoowel van fokkers en mesters als van exporteurs zullen worden benoemd. De centrale kan den export zelf ter hand nemen of dien voor sommige der producten onder haar leiding en toezicht aan anderen overlaten. Volgens de Memorie van Toelichting zal in het bijzonder van bacon de centrale den export waarschijnlijk zelf ter hand nemen. Zij zal er daarbij voor zorgen, dat op de buitenlandsche markten steeds geregelde hoeveelheden van goede en gelijksoortige kwaliteiten worden aangeboden. Zij zal bij den inkoop der varkens in Nederland verschil in kwaliteit tot uiting brengen in de door haar betaalde prijzen en daarmee aansporen tot verbetering van kwaliteit. Wanneer immers den varkenshouders blijkt, dat kwaliteit betaald wordt, zullen zij streven naar verhooging der kwaliteit van hun product. De Centrale zal tot deze differentiatie in staat zijn, wanneer zij tengevolge van betere kwaliteit en vooral ook van betere en gelijkmatiger sortering van de in het buitenland aangeboden partijen daar eveneens in tegenstelling met den tegenwoordigen toestand meer naar kwaliteit wordt betaald en gunstiger condities zal kunnen bedingen.

Indien de varkenshouderij geen verlies meer mag opleveren (en dat is immers doel van het wetsontwerp), dan zullen de prijzen, welke de Centrale betaalt, althans voorloopig nog leiden tot verlies op den uitvoer. Hoe dat verlies gedekt zal worden, bepalen de artikelen 5 tot 9 van het wetsontwerp. Er zal daartoe een Stabilisatiefonds worden gevormd uit bedragen, die telkens voor bepaalde tijdvakken door den Minister worden vastgesteld, en die van ieder voor binnenlandsch gebruik bestemd varken bij de slachting worden geheven, afhankelijk van het gewicht der geslachte varkens. Art. 7 bepaalt, dat de heffing slechts zoodanig mag zijn, dat de gemiddelde prijs, die met behulp van het fonds aan de varkenshouders kan worden verschaft voor de geëxporteerde en de in Nederland verbruikte varkens „den onmisbaren productieprijzen niet te boven gaat”. Blijkens de Memorie van Toelichting is de Minister van meening, dat op die basis de heffing aanvankelijk ongeveer 5 cent per pond levend gewicht zal dienen te bedragen. De Minister acht dit geen belangrijk bedrag, doch in vergelijking met den onlangs gegolden hebbenden marktprijs, die immers eenigen tijd slechts 8 à 9 cent per pond heeft bedragen, is het dat wel degelijk. Ook is het belangrijk hooger dan het bedrag, dat onlangs ten tijde van de voorbereiding van het wetsontwerp nog als voldoende werd beschouwd. Indien de marktprijs zich mocht handhaven op of nabij het sinds kort bereikte peil van ongeveer 15 cent per pond, zal zeker van een heffing van 5 cent geen sprake behoeven te zijn. Een prijs van 15 cent valt zelfs vrijwel als bevredigend te beschouwen. Bij de behandeling van het wetsontwerp zal dit punt waarschijnlijk nog wel nader worden bekeken.

In de artikelen 10 tot 12 is sprake van overeenkomstige heffingen op varkens of varkensvleesch, die in ons land worden ingevoerd, opdat niet zulke invoer aan de wet haar uitwerking ontnaemt.

De artikelen 13 tot 18 eindelijk bevatten de maatregelen, die ongewenschte uitbreiding van den varkensstapel moeten tegenhouden en dezen zoo mogelijk stabiliseeren of zelfs verminderen. In de eerste plaats is het mogelijk, dat de export binnen langeren of korteren tijd winsten gaat opleveren aan de Varkenscentrale, omdat niet slechts hier doch ook in andere landen gerekend dient te worden met vermindering van den varkensstapel wegens de lage prijzen en dientengevolge met vermindering van aanbod. Ten einde dan ongewenschte uitbreiding van het aantal varkens tegen te gaan, zal de Centrale de winst niet aan de varkenshouders uitkeeren, doch deze reserveeeren voor latere minder gunstige tijden. Dit zal dus leiden tot stabilisatie der varkensprijzen, waarbij aan te nemen valt, dat de prijzen voor binnenlandsch gebruik die zullen volgen, welke de Centrale voor uitvoer betaalt. Stabilisatie der prijzen werkt de zoo gewenschte stabilisatie van den varkensstapel in de hand. Als verdere maatregel ter verkrijging dezer laatste zal door provinciale organisaties het aantal varkens worden bepaald, dat iedere varkenshouder zal mogen fokken, mesten, en verkoopen.

Ter bevordering van het nakomen der desbetreffende beslissingen der organisaties bepaalt het wetsontwerp, dat niemand varkens van een vast te stellen (laag) gewicht zal mogen houden, afleveren, vervoeren of doen vervoeren, die niet voorzin zijn van een oormerk. Bij iederen varkenshouder zullen slechts zooveel varkens van een oormerk mogen worden voorzien als de gewestelijke organisatie hem heeft toegestaan. Voor het aanbrengen van het merk wordt ter dekking der slechts geringe daaraan verbonden kosten een klein bedrag in rekening gebracht. Wie echter meer varkens ter merking aanbiedt dan het hem toegestane aantal, zal daarvoor een aanmerkelijk verhoogd bedrag moeten betalen, nader door den Minister vast te stellen.

De reeds bestaande coöperatieve landbouworganisaties zullen bij de uitvoering dezer wet een belangrijke rol te vervullen krijgen, hetgeen, waar zij de belangen van den landbouw op het oog heeft, aanvaard kan worden en waarmee bij de uitvoering der tarwewet gunstige ervaringen zijn opgedaan. De handel behoeft daardoor niet in het gedrang te komen, want bij de voorziening van het binnenland met varkensvleesch en zijn producten kan hij zijn rol blijven vervullen, terwijl in de uitvoer-organisatie met den handel zal worden samengewerkt in een richting, welke een zeer groot gedeelte van dien handel reeds geruimen tijd als noodzakelijk heeft beschouwd. Het gebruik maken, bij de uitvoering der wet, van de hulp der landbouw-organisaties, zal evenals bij de tarwewet de aan die uitvoering verbonden kosten binnen zeer beperkte grenzen houden.

JAN SCHILTHUIS.

DE TOESTAND IN HET BOUWBEDRIJF, MEER SPECIAAL IN DE STEENINDUSTRIE.

II (Slot.)

Gaan wij thans de gevraagde sorteeringen en kwaliteiten na, dan kunnen wij ons een beter beeld vormen van de moeilijkheden.

Wij moeten beginnen met de verdeling der bouwwerken in A. blokbouw (méér dan twee woningen onder één dak, flatbouw enz.), B. alleenstaande resp. dubbele woningen, C. utiliteitsbouw (zonder straatwegen).

Wij zullen voor het verdere gemakshalve deze afdeelingen noemen A. blokbouw, B. losse woningen, C. utiliteitsbouw.

Een vergelijking tusschen deze afdeelingen, wat betreft het verbruik aan baksteen, is zeer moeilijk. Ook hierin moeten deskundigen ons raden. Wij komen

dan tot de volgende methode. De vergelijking van blokbouw en losse woningen is zeer eenvoudig. Er zullen ongeveer twee woningen in blokbouw worden gebouwd tegen een losse groter woning. De vergelijking met utiliteitsbouw geeft echter een moeilijkheid. De eenigste mogelijkheid voor vergelijking is hier het aanbestedingsbedrag. Op deze wijze komen wij (weer volgens schatting van deskundigen, want statistieken in dezen bestaan niet!) tot het resultaat, dat wij de bouwnijverheid kunnen splitsen in 60 pCt. blokbouw, 30 pCt. losse woningen en 10 pCt. utiliteitsbouw. De moeilijkheid en het schijnbaar onlogische ligt in het feit, dat de onderlinge verhouding van blokbouw en losse woningen slaat op het aantal woningen en de verhouding van blokbouw en utiliteitsbouw op aanbestedingsbedragen. Toch is bij gebrek aan statistieken dit de eenige methode, temeer waar voor blokbouw en losse woningen de aanbestedingsbedragen voor ons weinig waarde hebben, omdat het ons gaat om de verbruikte baksteen en niet om meer of minder luxieuze inrichting. Voor utiliteitsbouw heeft het aantal werken geen belang door het buitengewoon groote onderscheid tusschen deze werken onderling (bijv. sluis of brugwerken tegen kleinen schoolbouw enz.). Hier is dus alleen het totaal bedrag van waarde.

Voor een woning in den blokbouw is minder baksteen benodigd dan voor een losse woning. Groot is echter dit verschil niet, aangezien onder blokbouw ook valt de flatbouw enz., terwijl de losse woningen grootendeels op het platteland en in de dorpen en kleinere gemeenten worden gebouwd en veelal zeer eenvoudig zijn. Wij kunnen aannemen, dat losse woningen $\frac{1}{4}$ maal de hoeveelheid van blokbouw aan baksteen vragen.

Voor utiliteitsbouw zijn als regel zeer veel baksteen benodigd. Het gebruik aan baksteen is naar schatting zeker driemaal zoo groot als bij den gewonen bouw. Wij krijgen dan voor deze afdeelingen een gebruik van baksteen voor blokbouw = 6; losse woningen = $3 \times \frac{1}{4}$; utiliteitsbouw = 1×3 of 60 : 37½ : 30 of het geheele verbruik gesteld op 100 pCt. voor blokbouw 47 pCt., voor losse woningen 29 pCt. en voor utiliteitsbouw 24 pCt.

Nadat wij de verdeling der totaal benodigde steenen over de soort bouw hebben vastgesteld, rijst de vraag: welke sorteeringen worden gevraagd?

Wij nemen als onderscheiding buitenmuur-, binnenmuur-, funderingsteen en klinker.

Van den voor blokbouw benodigden steen zijn 15 pCt. voor de buitenmuren, 60 pCt. voor de binnenmuren, 15 pCt. voor de funderingen en 10 pCt. voor klinker te rekenen. Voor de losse woningen zijn deze percentages resp. 45, 30, 15 en 10. Voor utiliteitsbouw vinden wij 25, 20, 10 en 45. Het groote verschil met den utiliteitsbouw komt door de vele waterwerken, fabrieksbouw enz.

Invloed op de verhouding heeft verder nog het gebruik van de spouwmuren, waarbij ongeveer $\frac{1}{4}$ gedeelte der buitenmuursteen door binnenmuursteen wordt vervangen, terwijl iets meer klinker gebruikt zal moeten worden. Bij de spouwmuren heeft men in plaats van één buitenmuur twee dunnere muren met een kleine luchtisoleruimte tusschen beide. De achterste muur kan nu van binnenmuursteen gebouwd worden, omdat deze niet aan de buitenlucht is blootgesteld en bovendien niet in het zicht komt. Als gevolg van het feit, dat de beide achter elkaar liggende muren breder zijn dan de enkele buitenmuur, moet dus ook het onder deze muren gelegen gedeelte (trasraam) iets breder zijn, vandaar een iets grooter gebruik aan klinker. Wij kunnen echter, in aanmerking genomen het feit, dat de spouwmuur betrekkelijk weinig voorkomt, volstaan met een kleine rectificatie van de binnen- en buitenmuursteen. Nemen wij dit aan op 1 pCt., dan zijn wij dicht bij de waarheid.

Wanneer wij thans de berekening uitvoeren, hoeveel der verschillende sorteringen voor de drie afdelingen in het bouwvak benodigd zijn en wij nemen dan de verhouding der drie afdelingen onderling (47 : 29 : 24) dan zien wij, dat van de voor alle bouwwerken gezamenlijk benodigde steen 25 pCt. voor de buitenmuren wordt gebruikt, 42 pCt. voor de binnenmuren, 14 pCt. voor de fundeeringen en 19 pCt. aan klinker wordt gevraagd. Uit deze berekening volgt wel heel sterk het overgrote belang voor de geheele steenindustrie bij de binnenmuursteenfabricage. En juist op dit gebied heerscht het grootste misverstand!

In de boomperiode na den oorlog en ook later bij steeds gunstiger wordende vooruitzichten in het bouwbedrijf (de depressie van 1920 heeft als gevolg van het toen heerschende tekort aan woningen op het bouwbedrijf geen invloed gehad) gingen de steenfabrikanten zich specialiseeren op de fabricage van buitenmuursteen en klinker, met verwaarloozing van de binnenmuursteenfabricage. Hiervan was het gevolg een sterke verhooging van de kalkzandsteenfabricage (1920 160 millioen, in 1931 450 millioen) en een aanmerkelijke stijging van den invoer van buitenlandse, speciaal Belgische, steen. (Zoowel kalkzandsteen alsook de Belgische steen wordt nagenoeg uitsluitend voor de binnenmuren gebruikt).

De volgende staatjes geven den in- en uitvoer in tonnen weer:

Invoer van steenen in Nederland.

Jaar	totaal	uit België	uit Duitschland
1917	242.555		
1918	37.934	26.613	11.306
1919	238.449	212.684	25.765
1920	499.449		
1921	974.269	745.412	228.255
1922	321.464	205.294	116.169
1923	300.307	234.487	65.820
1924	661.828	589.844	71.983
1925	791.020	745.934	44.824
1926	681.881	633.118	47.901
1927	636.305	624.824	30.653
1928	604.362	570.120	34.216
1929	419.596	372.130	46.083
1930	452.117	390.104	61.681
1931	509.300	452.836	56.084

De invoer van kalkzandsteen is te verwaarloozen. Voor 1921 en 1922 werd het maximum bereikt, nl. 110.315 resp. 10.022 ton, thans is het practisch afge-loopen.

Voor de berekening van het aantal steenen is voor den Belgischen steen 1000 stuks te stellen op 1.8 à 1.9 ton, voor den Duitschen steen op 2.2 ton.

Uitvoer van Nederlandsche steenen.

Jaar	totaal	België	Duitschland	Amerika	Engeland
1917	846				
1918	51	10	41		
1919	1.356	1.085	205		
1920	2.500				
1921	8.794	7.233			
1922	26.840				
1923	93.917	26.263		64.050	
1924	24.036				
1925	47.671	10.906	4.383	11.771	18.095
1926	99.137	5.219	11.634	46.490	21.564
1927	138.864	15.411	67.218	24.395	23.216
1928	143.864	15.881	73.165	18.430	17.985
1929	128.145	37.582	37.582	7.504	22.116
1930	76.217	21.768	26.279	140	8.194
1931	63.494	19.650	20.085		4.797

De uitvoer van kalkzandsteen bedroeg in het jaar 1921 als maximum 39.087 ton, naderhand is dit cijfer echter sterk teruggelopen tot resp. 24.554, 11.938 en 1.525 ton in de jaren 1929, 1930 en 1931.

Voor de berekening van het aantal steenen zijn voor den uitvoer 1000 steenen te stellen op 2.1 ton.

Na den omslag der conjunctuur zag de baksteenfabrikant met schrik de gevolgen van de door hem gevolgde politiek. Gedeeltelijk ging men zich toeleg-

gen op de fabricage van straatklinker, doch ook hierin is reeds overproductie te bespeuren. Aan de andere zijde werd getracht het verloren terrein aan binnenmuursteen terug te winnen, dus door te strijden tegen de zoogenaamde „indringers”, buitenlandse steen en de kalkzandsteen, welke strijd zich concentreerde in het „Extra Rood Contract”. Het doel zit hierbij voor door het stoken van meer binnenmuursteen dan voor het bedrijf noodzakelijk is de volle productie te kunnen houden. Het gevolg hiervan is een extra belasting der binnenmuursteenmarkt en een ontlasting der buitenmuursteen- en klinkermarkt, verder een zeer scherpe concurrentie met den kalkzandsteen en den Belgischen steen. Deze laatste is eventueel buiten de grens te houden, hetzij door invoerbelemmeringen, hetzij door samenwerking van producent en afnemer, wellicht zelfs zeer waarschijnlijk door de baksteenfabrikanten alleen. De kalkzandsteen is echter nimmer te verdrijven. Theoretisch bestaat natuurlijk deze mogelijkheid wel, nl. het zoogenaamde „doodconcurreren”, maar geen ernstig mensch zal aan een dergelijke methode in de practijk eenige waarde hechten. De fabrikanten krijgt men kapot, niet de fabrieken, want deze hebben ook voor afbraak weinig of geen waarde.

Nemen wij thans aan, dat het verbruik aan bouwsteenen voor 1931 heeft bedragen in totaal 2.250.000.000 (een gedeelte der productie is volgens gepubliceerde voorraadstatistieken en mondelinge mededeelingen blijven staan), dan is hiervan dus 42 pCt. aan binnenmuursteen of pl.m. 950.000.000 stuks. Hiervan zijn 250.000.000 ingevoerd, terwijl het gebruik aan kalkzandsteen te schatten is op 375.000.000. Wij houden dus aan binnenmuursteen voor baksteenen 325.000.000. Wordt nu door maatregelen van het „Extra Rood Contract” meer binnenmuursteen gefabriceerd, dan gaat dit in de eerste plaats ten koste der Belgischen steen. Ten minste zoo zou het kunnen zijn! Maar persoonlijke antipathieën en veetes tusschen de leidende figuren in beide kampen (baksteen- en kalkzandsteenfabrikanten) en volkomen eenzijdig en foutief inzicht bij de meerderheid der fabrikanten aan beide zijden maken in dezen samenwerking voorhands vrijwel onmogelijk. Zegt het verlies in afzet op de binnenmuursteenmarkt den baksteenfabrikanten dan niets? En zegt het feit, dat de baksteenfabrikant slechts de keus heeft tusschen meer binnenmuursteen maken of beperking den kalkzandsteenfabrikanten dan niets?

In tijden van buitengewoon lage prijzen zal allicht stopzetting resp. beperking de voorkeur verdienen, maar dan moeten de prijzen reeds zoover gedaald zijn, dat er ook voor den kalkzandsteen geen winstmarge meer is overgebleven. Eerder zal worden overgegaan tot het meer produceeren der zachtere soorten. De betere soorten maken den middenprijs dan toch nog loonend, resp. minder nadeelig, want beperking geeft een aanmerkelijke verhooging der productiekosten bij de groote vaste lasten, welke op een steenfabriek rusten. Zeker geeft een beperking van 20 pCt. een kostprijsverhoging van minstens f 0.75 per 1000 stuks. Derhalve zal het zeer zeker voordeliger zijn meer binnenmuursteen tegen beneden-kostprijzen te verkoopen dan beperking in te voeren. Indien werkelijk geconcurrerd moet worden, zal dan ook steeds blijken, dat de baksteenfabrikant het laagst kan gaan, nog afgezien van het feit, dat de meeste bouwers de baksteen boven den kalkzandsteen prefereren.

Meerdere malen werd ons op het feit gewezen, dat er in de baksteenfabricage nog veelal Middeleeuwsche, zelfs Romeinsche, toestanden zouden heerschen. En dan wordt gesproken over de wenschelijkheid en het heil der rationalisatie, dus het vervangen van arbeiders door machines, het verminderen der werkgelegenheid, het ombouwen van enkele fabrieken tot moderne-model-continu-super-grootbedrijven. Het gevolg hiervan zou natuurlijk zijn het afbreken der ove-

rige fabrieken, van de zeer groote meerderheid. Zeer zeker is de rationalisatie in vele bedrijven een uitkomst, zelfs een noodzakelijkheid, geweest, speciaal in tijden van de telkens weer verhoogde, toch reeds hoge, arbeidsloonen. Maar het is tevens zeer waarschijnlijk, dat in dezen een tijdelijk voordeel naderhand veelal een groot nadeel is gebleken! De hoge investeringen wreken zich thans! Het laten voortbestaan van verouderde productiemethoden is niet te verdedigen, maar even sterk moet gewaarschuwd worden tegen de rationalisatie-manie. Ook in de steenindustrie hebben wij reeds voorbeelden, dat de gerationaliseerde bedrijven niet „konkurrenzfähig” zijn als gevolg van de te hoge investeringen.

De kalkzandsteenfabrikanten moeten het standpunt loslaten, dat zij lagere productiekosten hebben dan de baksteenfabrikanten. Steeds zullen deze laatsten het laagst kunnen aanbieden, omdat de overige sorteringen een beteren prijs opbrengen dan de binnenmuursteen en dus den middenprijs aanmerkelijk kunnen doen stijgen. Maar even foutief is het argument van de baksteenindustrie, dat binnenmuursteen maar bijzaak is. Wij hebben boven gezien, dat juist deze gedachte grootendeels verantwoordelijk is voor den treurigen toestand in de steenindustrie. Zeer sterk wordt dit gedemonstreerd door den loop der verkoopprijzen, ontleend aan de maandcijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek en aan particuliere cijfers. De prijzen der klinker- en gevelsteen zijn sinds 1921 gedaald met ruim 50 pCt., terwijl de binnenmuursteenmarkt een prijsvermindering van ruim 70 pCt. aanwijst.

Laten wij thans een oogenblik trachten optimistisch te zijn en aannemen, dat, trots onderlinge en persoonlijke veetes, trots onkunde en onwil, de situatie commercieel onder de oogen zal worden gezien en als resultaat samenwerking in de steenindustrie een feit zal worden. Hoe kan dan de afzet gestimuleerd worden?

Den export zullen wij laten rusten, de groote verliezen, geleden in Amerika en nog te lijden in Scandinavië, zullen de steenfabrikanten voorzichtig maken. Bovendien wordt de uitvoer naar Duitschland op alle mogelijke wijzen belemmerd.

Voor de steenindustrie blijft als eenige redmiddel over verhooging der bouwbedrijvigheid. Maar hier stuiten wij telkens weer op de algemeene klacht „het bouwen is nog zoo duur”, „wij kunnen geen geld krijgen”, „de huren zijn nog zoo hoog”.

„Het bouwen is nog zoo duur!” Maar de steenprijzen zijn sinds 1920 met 60 pCt. gedaald, de houtprijs met 70 pCt., de prijs van het balkijzer en van de cement met 80 pCt.! Waar zit dan de duurte in? Wij hebben als verdere factoren bij het bouwen hoofdzakelijk de grondprijzen (gemeentegrondpolitiek!), sociale lasten en arbeidsloonen. En daarin zal sinds 1920 wel een verhooging in plaats van een verlaging zitten. Waren eenige jaren geleden de loonen pl.m. 25 pCt. tot 30 pCt. van de aannemingssom, thans bedragen ze ruim 50 pCt.! En dat alleen de directe loonen! Met de indirecte komen wij op 80 à 90 pCt. Wanneer zal worden ingezien, dat eenige weken van f 45.— loon en een week van werkloosheidsuitkeering van f 12.— funeste gevolgen heeft voor de geheele maatschappij? Een loon van f 45.— is tegenover de overige arbeiders niet te verantwoorden, terwijl bovendien als gevolg hiervan (natuurlijk niet als eenige reden te beschouwen) het bouwen te duur blijft, de handelaar in en de fabrikant van bouwmaterialen zijn bedrijf niet op capaciteit kan houden, dus ook weer minder werkgelegenheid geeft.

G. C. LIMBORGH MEIJER.

HET OVERHEIDSBEDRIJF.

Mr. P. G. Knibbe schrijft ons:

Het spijt mij voor den heer Abrahams, dat hij het noodig geoordeeld heeft te spreken over „een ontstellend gemis aan wetenschap” ten aanzien der bedrijfstarieven enz., dat hij bij mij meende te kunnen constateeren louter omdat ik oordeelde, dat men het bij water-, gas- en electriciteitstarieven, waarbij ik hier ook de telefoon noem, wèl in de hand had, de tarieven voor de weiniggebruikers te drukken en die voor veelgebruikers hoog te houden. Zoo hoge woorden moeten wel zeer goed gefundeerd zijn, willen ze kunnen worden neergeschreven.

De quintessens van mijn betoog toch was, dat de te groote winstneming de ontplooiing van de gemeentebedrijven in den weg staat, het verbruik belemmert, den gebruikers voordeel en gerief onthoudt en inzonderheid, dat de winsten voor een veel te groot deel verkregen worden doordat de tarieven voor de grootverbruikers te hoog worden gehouden, terwijl de tarieven voor de kleingebruikers worden gedrukt. Dat met dit laatste niet gezegd werd, dat het tarief „per K.W.U.” voor een grootgebruiker hooger zou zijn dan voor een weiniggebruiker, spreekt vanzelf. Zoo veel begrip heb ik gemeend bij alle lezers van dit blad te mogen veronderstellen, vooral in verband met den grooten nadruk, welke ik legde op het feit, dat te Leiden, met direct verlies geleverd werd aan 40 pCt. der gas- en aan 44 pCt. der electriciteitsgebruikers.

Het overige deel van zijn verweer gaat naast de vraag of de tarieven al of niet te hoog zijn, heen. De Heer Abrahams wijst op enkele verlagingen, die toegepast zijn of in het voornemen liggen. Deze waren mij, althans voor de telefoon, zeer wel bekend. De verlaging van den K.W.U. prijs betrekking hebbende op hetgeen meer aan electriciteit wordt afgenomen dan in twee voorafgaande maanden, is niet zonder beteekenis en als bewijs van gezond zakelijk inzicht alleszins te waardeeren. Het is overigens te begrijpen dat de electriciteitsfabriek haar „overtolligen” stroom tegen lagen prijs beschikbaar stelt. Helaas kunnen juist de bedrijven, die zulks het meest noodig zouden hebben, daarvan niet profiteren, daar zij in deze malaise geen extra stroom noodig hebben. Deze verlaging is wel niet zonder waarde, maar is inderdaad niet van overmatig groot belang en zeker van geen beteekenis ten aanzien van de vraag of er al of niet te veel winst wordt genomen.

Hij zij mij evenwel vergund den heer Abrahams te vragen of niet ook z.i. de winst der electriciteitsfabriek zoo goed als uitsluitend door de grootverbruikers van licht en de gebruikers van kracht wordt opgebracht, en of het niet ook voor Amsterdam vaststaat, dat aan tal van kleinverbruikers beneden kostprijs wordt geleverd.

Om misverstand te voorkomen, wil ik hier opmerken, dat ik groot respect heb voor wat te Amsterdam door Dr. Lulofs is gepraeesteerd als baanbreker en voorvechter voor juistere tarifeering. Dr. Lulofs is bij zijn voortreffelijk werk echter gebonden door de veel te hooge winst, welke het bedrijf moet opbrengen, waardoor ook hij gedwongen is het geld te halen daar waar het met de minste moeite gehaald kan worden. Het is voorts wel te begrijpen, dat de heer Abrahams liever niet wilde voldoen aan mijn verzoek om te willen publiceeren hoeveel het gebruik zou toenemen en het bedrijf zou uitgroeien, bij verlaging der tarieven met de extra-winst.

Dat is de *hoofdvraag*, welke het geheele probleem dat ons thans bezig houdt beslist. Mogelijk komt de heer Abrahams echter nog met gedetailleerde gegevens.

Zoolang deze gegevens echter niet zijn verstrekt, heeft de heer Abrahams niet het recht te zeggen, dat „de tarieven zeer billijk, soms zelfs zeer laag zijn”.

Wat de telefoon betreft kan de heer Abrahams niet

ontkennen, dat de winst *per abonné* in 1929 in Amsterdam f 66.63 en in 1930 f 63.08 bedroeg. Nu zullen door de kleine toegepaste en aangekondigde verlagingen, eenige guldens van dit exorbitant hooge bedrag afgaan, maar de heer Abrahams zal toch zeker niet willen beweren, dat de tarieven desondanks een zeer ernstige en overmatig groote belemmering vormen voor den uitgroei van het telefoonbedrijf en hij zal wel willen toegeven, dat de achterlijkheid op telefoongebied ten aanzien van het aantal toestellen per 100 inwoners tegenover buitenlandsche steden zeer wel zou kunnen worden ingehaald, indien van die hooge winsten zou worden afgezien.

Iloezeer de tarieven bij de telefoon voor de grootverbruikers, in casu de veelsprekers worden hoog gehouden, terwijl die voor de klein-gebruikers naar verhouding veel te laag zijn, moge uit het volgende blijken.

In Siemens Jahrbuch 1927 pag. 143 vindt men een grafiek, aangevende, dat de bedrijfskosten eener automatische centrale in een groote stad, bij 9 gesprekken per dag 30 R.M. per aansluiting per jaar bedragen. Bij 22 gesprekken per dag bedragen de bedrijfskosten 40 R.M. In het eerste geval kost een gesprek derhalve pl.m. 0.6 cent en in het tweede geval pl.m. 0.3 cent.

Bedenkt men voorts, dat de automatische centrales thans slechts 2/5 kosten van toen, dan worden deze cijfers ongeveer 1/4 ct. en 1/8 ct. per gesprek. Of het 1/8 meer of minder is, doet niets terzake.

Nu geeft de heer Abrahams hoog op van de tariefsverlaging, welke bij de telefoon te Amsterdam is en van die welke met 1 November zal worden ingevoerd. Deze verlaging komt er echter op neer, dat het tarief per gesprek gebracht zal worden van 2¼ op 2½ ct. Daar het grondtarief de vaste kosten behoort op te brengen, wordt er derhalve *bij het verlaagde* tarief voor veelsprekers te Amsterdam ongeveer 10 tot 20 maal den kostprijs per gesprek gevorderd. Daartegenover staat, dat niet meer dan 220,— gld. voor grondbedrag en gesprekken zal worden betaald. Daardoor heeft het Amsterdamsche tarief gelukkig nog eenigszins het karakter van een vast abonnement behouden en is het tarief juist en billijker dan het gesprekkentarief bij de Rijkstelefoon, maar het verandert aan de hier getrokken conclusie practisch niets.

Voorts werd reeds toen, in 1927, geschreven, iets wat steeds meer door de ervaring bevestigd werd: „Erst wenn die Einrichtungen über einen gewissen Grad hinaus ausgenutzt werden können, stellt sich der Automatenbetrieb billiger als der mit handbedienten Ämter und zwar um so mehr, je mehr Gespräche je Teilnehmer täglich geführt werden.“ (Siemens Jahrbuch pag. 142/143).

Juist de invoering van het automatisch telefoonbedrijf had derhalve een reden moeten zijn om het vast abonnement te handhaven, terwijl het tegen alle logica ingaat om juist dan, wanneer een zeer groot aantal gesprekken de kosten nagenoeg niet verhoogt (22 gesprekken kostten per dag in 1927, 40 R.M. d.w.z. thans pl.m. 16 R.M. = f 9.60 per jaar), veel sprekers pl.m. f 145 meer te laten betalen dan weinigsprekers.

Grootere autoriteit dan Siemens en Halske en krasser voorbeeld van opzettelijke bevoordeeling van den kleingebruiker boven den grootgebruiker zal de heer Abrahams zeker niet behoeven.

In het licht van deze cijfers en in herinnering brengende de 40 pCt. der gas- en de 44 pCt. der electriciteitsgebruikers, (juist de weinigegebruikers), herhaal ik mijne zoo geïncrimineerde woorden, dat in verschillende gevallen in zeer ernstige mate de tarieven voor de weinigegebruikers gedrukt en voor de veelgebruikers hoog gehouden worden.

De hooge woorden van den heer Abrahams waren derhalve niet op hun plaats. Als er van „ontstellend” gesproken zou moeten worden, dan zou het eerder ontstellend zijn, dat een wethouder van Amsterdam,

ter beantwoording van de vraag of de tarieven voor grootgebruikers in verhouding tot die der kleingebruikers al of niet te hoog zijn, meent te mogen afgaan op de absolute hoogte der tarieven voor kleinen grootgebruikers en niet toepast de eenige goede methode hierbij, nl. om ze in verband met den kostprijs te brengen.

Het is echter gelukkig, dat deze veronderstelling in werkelijkheid niet gerechtvaardigd is. Dat de heer Abrahams desondanks tot een dergelijken lapsus is gekomen... *quandoquidem dormitat bonus Homerus.*

De zaak zelve is echter van veel te groot belang en beheerscht te zeer het geheele vraagstuk van de winsten uit overheidsbedrijven, dan dat men zoiets zou mogen laten passeeren.

Moge het den heer Abrahams daarom nog gegeven worden de onrechtvaardigheden in de tarieven voor grootgebruikers weg te nemen en dit juist temeer in dezen voor de grootgebruikers zoo critieken tijd.

Wat het trambedrijf betreft, dat in zoo vele gevallen noodlijdend is, moet opgemerkt worden, dat ook in andere gemeenten, en zelfs ook in gemengde bedrijven wel, eenzelfde taktiek is gevolgd als in Amsterdam. Ik memoreerde het socialistisch gemeente-program en den heer Wibaut, omdat ik juist daar zoo kras beleden vond de principia, die het trambedrijf voor een zoo belangrijk deel naar beneden hebben geholpen. De heer Abrahams moest echter, om daaruit een tirade tegen mij te kunnen distilleeren, sterk zijn fantasie laten werken, door ten onrechte van mij te beweren, dat het *gemengd* bedrijf zoo hoog door mij zou worden geroemd.

Ik ben integendeel een voorstander van zuiver particuliere bedrijven, maar dan onder zeer soepel maar allesomvattend toezicht door overheidsorganen, een stelsel zooals door de Public Utility Commissions in Amerika tot zoo voortreffelijke ontwikkeling is gekomen.

Dat daarbij aan de bedrijven op effectieve wijze ten opzichte van de winst groote beperking wordt opgelegd en zoo groote winsten als te Amsterdam behaald, niet toegelaten worden, moge voor Amsterdam een prikkel zijn om niet langer den uitgroei van de bedrijven tegen te gaan en gerief aan de inwoners te onthouden, door te hooge winsten te nemen. Wanneer daarbij intern naar rechtvaardigheid ten aanzien van *alle* gebruikers wordt gestreefd, zal, naast Dr. Lulofs, de heer Abrahams nog de groote hervormer der gemeentelijke bedrijfstarieven worden genoemd.

Mogen de tijdsomstandigheden hem daartoe spoedig de gelegenheid bieden. Ook al zou zulks evenwel niet spoedig het geval zijn, theoretisch moet ook thans de zaak zuiver gezien en gesteld worden.

DE RIJSMIDDELEN.

Het in dit nummer voorkomende middelenoverzicht over de maand Mei 1932 bewijst, dat de daling van de gewone inkomsten der schatkist nog geenszins tot staan is gekomen. De gewone middelen brachten f 37.740.700 op tegen f 43.215.800 in Mei 1931 en vertoonden mitsdien een achteruitgang van f 5.475.100. Weliswaar werd de gemiddelde maandraming met f 2.890.000 overschreden, doch aan dit schijnbaar verheugende feit mag niet veel betekenis worden gehecht, daar de maand Mei voor de schatkist de voordeligste maand van het jaar is. Eer moet het als een ongunstig teeken worden beschouwd, dat het surplus ten opzichte van de raming niet grooter is. Een beteren maatstaf voor vergelijking levert dan ook de opbrengst van de overeenkomstige maand van het vorige jaar en dan is het veelzeggend, dat alle middelen, met uitzondering slechts van de grondbelasting, de invoerrechten en de suikeraccijns, minder hebben opgeleverd. En bij die paar middelen, die een lichtpunt in

de rij van dalende ontvangsten vormen, zijn nog weer bijzondere redenen aan te wijzen, die den teruggang hebben tegengehouden.

Bij vergelijking van de ontvangsten over de eerste vijf maanden, blijkt het loopende jaar reeds een tekort te hebben opgeleverd van f 20.774.300. Daarentegen werd de raming met een bedrag van f 3.044.100 overschreden. Dit laatste vindt zijn oorzaak in de omstandigheid, dat de eerste maanden van het jaar voor de directe belastingen vrij gunstig zijn. In geen geval mag daarop een optimistische conclusie met betrekking tot den verderen loop der middelen worden gebouwd. In dit verband moge nog worden opgemerkt, dat een uitschakelen van de gronden de personeele belasting, teneinde den verwarrenden invloed van de nieuwe financiële verhouding tusschen Rijk en gemeenten te elimineeren, de vergelijking voor het loopende jaar iets beter doet uitvallen. Immers in dat geval blijkt, dat de overige middelen f 12.752.000 minder hebben opgeleverd dan in de eerste vijf maanden van 1931, terwijl het voordeelig verschil met het evenredig deel der raming daalt tot f 2.955.400.

Aan grondbelasting kwam in de afgelopen maand f 7.800 meer binnen dan in Mei 1931. Gerekend over vijf maanden, valt een teruggang te constateeren van f 3.385.500, hetgeen, zooals bekend, is toe te schrijven aan de omstandigheid, dat in het vorige jaar de opbrengsten der oude dienstjaren nog geheel aan 's Rijks middelen ten goede kwamen. De personeele belasting, die tegenwoordig uitsluitend ten bate van de gemeenten wordt geheven, leverde in Mei jl. nog een restantje van f 6.900.

De inkomstenbelasting liep in opbrengst terug met f 959.300. Daarentegen werd de gemiddelde maandraming overtroffen met f 5.679.100, doch de maand Mei is voor dit middel nu eenmaal de gunstigste maand van het jaar. Gerekend over vijf maanden, is, in vergelijking met 1931, een teruggang waar te nemen van f 3.023.400. Deze daling schijnt niet onrustbarend, doch men bedenke, dat de ontvangsten thans nog nagenoeg geheel betrekking hebben op aanslagen van het belastingjaar 1931/1932, welke op het vrij goede jaar 1930 zijn gebaseerd. De raming werd in het tijdvak Januari t/m. Mei met f 11.875.000 overschreden, doch dit is een normaal verschijnsel, dat niet in optimistischen zin mag worden uitgelegd.

Vrijwel alles, wat hierboven ten aanzien van de inkomstenbelasting wordt opgemerkt, geldt in gelijke mate voor de vermogensbelasting. De afgelopen maand wees een decreas aan van f 1.111.600.

De dividend- en tantiëmebelasting stelde in hooge mate teleur. De ontvangsten daalden van f 1.353.300 (in Mei 1931) tot f 750.100 en terwijl de maand Mei anders belangrijk ruimere baten pleegt op te leveren dan de voorafgaande maanden, is het peil thans nog vrijwel hetzelfde gebleven. Nu is de dividend- en tantiëmebelasting een buitengewoon grillig middel en het is daarom gevaarlijk op de ontvangsten van één enkele maand af te gaan, doch de toestand, waarin verschillende naamlooze vennootschappen verkeerren, en de daarmede verband houdende dividendverlagingen en zelfs dividendpasseeringen voorspellen niet veel goeds.

Evenals de vorige maand maakten de invoerrechten weer een flinken sprong naar boven; een vooruitgang van f 633.200 is niet gering, al moet hieraan onmiddellijk worden toegevoegd, dat in Mei bijna f 300.000 minder inkam dan in elk der beide voorafgaande maanden. Het is niet gemakkelijk precies aan te geven, hoe het met dit middel staat. Ongetwijfeld is de stijging in hoofdzaak aan de nieuwe benzinebelasting toe te schrijven, waarvan de opbrengst op f 15 miljoen 's jaars is geraamd. Hieruit volgt, dat de opbrengst der overige invoerrechten sterk moet zijn ingekrompen. Er is niet alleen geen sprake van, dat de opbrengst in evenredigheid is met het

verhoogde tarief, doch er is zelfs een absolute teruggang te bespeuren. En weliswaar werd de raming over de eerste vijf maanden, dank zij vooral de ruime ontvangsten van Februari jl., met f 6.391.100 overschreden, doch deze raming moet feitelijk met 5/12 van f 26 miljoen worden verhoogd, zoodat ook hier de inkomsten bij de verwachting zijn ten achter gebleven. De daling van onzen geheelen buitenland-schen handel blijkt ook duidelijk uit de voortdurende daling van het statistiekrecht.

Van de accijnzen vertoonde alleen de suikeraccijn een hooger opbrengstcijfer, doch voor wat de afgelopen maand betreft was de vooruitgang slechts schijn, daar ditmaal in de maand Mei vijf verschijndagen van den crediettermijn voorkwamen. Voor het overige schijnt de invoering op 1 April jl. van 10 procenten stimuleerend op de uitslagen in Maart te hebben gewerkt. Op de overige accijnzen is de invloed van de malaise sterk voelbaar. De geslachtsaccijn gaf door de ongekend lage vee prijzen f 167.200 minder, het gedistilleerd leverde f 548.600 minder op, het bier f 237.500. Zelfs de tabaksaccijn, die met f 802.100 terugliep, ontkwam niet aan de algemeene inzinking. Bij dit laatste middel moet intusschen worden toegegeven, dat de ontvangsten van Mei 1931 abnormaal hoog waren. De lagere kleinhandels-prijzen van verschillende rookartikelen schijnen hiermede van invloed te zijn.

Treurig staat het ervoor met de z.g. conjunctuurbelastingen. Niettegenstaande deze belastingen aanstonds na het intreden der crisis een scherpe daling ondergingen, zet de afbrokkeling zich nog steeds voort. De zegelrechten gaven f 1.032.800 minder en de registratierechten f 601.800. De maandopbrengst van f 1.141.400 is voor de zegelrechten een laagte-record. Vergeleken met het vorige jaar, leverden de eerste vijf maanden voor deze middelen reeds een verlies op van onderscheidenlijk f 3.877.700 en f 1.794.700.

Ook de daling der successierechten begint bedenklijke afmetingen aan te nemen. De afgelopen maand gaf een vermindering van f 1.147.600; een zoo lage maandopbrengst, als thans werd verkregen, werd in geen vier jaar geboekt. Over het tijdvak Januari t/m. Mei werd f 4.092.400 minder ontvangen, terwijl ten opzichte van de raming een tekort ontstond van f 3.001.500. De voortdurende waardedaling der nalatenschappen begint langzamerhand door te werken (de crediettermijn voor deze rechten is 9 maanden). Ook de loodsgelden toonden opnieuw een vermindering (ditmaal van f 66.539).

Voor de inkomsten der bijzondere fondsen verwijzen wij naar den middenstaat.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING. DE WERELDUITVOER VAN DE ELECTROTECHNISCHE INDUSTRIE IN 1931.

De Heer A. Friedrich te Berlijn schrijft ons:

Algemeene ontwikkelingstendenzen.

Evenals bij den algemeenen wereldhandel is ook bij den werelduitvoer van elektrische machines en apparaten in 1931 de waarde sterk achteruitgegaan, niet alleen als gevolg van de verminderde behoefte, maar vooral door het afsluiten van de verschillende markten. In 1930 was de geheele wereldhandel reeds sterk gekrompen, waarbij de werelduitvoer van electrotechnische apparaten slechts met bijna 5 pCt. daalde; daarentegen kwam de vermindering van den werelduitvoer der electrotechnische industrie in 1931 met ongeveer 25,5 pCt. bijna met den achteruitgang van den geheelen werelduitvoer overeen. Het aandeel van den uitvoer van electrotechnische artikelen in den geheelen wereldgoederenuitvoer is echter ook in het afgelopen jaar nog iets gestegen en bedroeg gemiddeld ongeveer het dubbele van het laatste jaar

vóór den oorlog. De reeds sedert 1925 waar te nemen verschuiving in het aandeel van de voornaamste uitvoerlanden heeft over het algemeen ook in 1931 nog aangehouden, en wel in de eerste plaats de vermeerdering van het Deutsche en de opvallende vermindering van het Britsche aandeel in de totaalcijfers.

Algemeene beteekenis van den uitvoer van electrotechnische artikelen.

De voortdurende electrificatie en de daarmee gepaard gaande sterk toegenomen behoefte aan stroomopwekkingsmachines, electromotoren, leidingen en distributie-apparaten, gloeilampen, telefoon- en telegraaf toestellen, radiotoestellen, elektrische apparaten voor huishoudelijk gebruik, enz. leidde er toe, dat de uitvoer van electrotechnische artikelen meer toenam dan de algemeene goederenuitvoer. De volgende tabel toont deze ontwikkeling voor Duitschland. Dezelfde tendens is bij alle andere landen op te merken. De beteekenis van den uitvoer van electrotechnische artikelen in alle landen is hierdoor aanzienlijk grooter dan vóór den oorlog.

Duitsche goederenuitvoer in mill. R.M.

Jaar	Totale goederen-uitvoer	Uitvoer van electrotechnische artikelen	Aandeel van den uitvoer van electrotechnische artikelen in pCt.
1913	10.097	331	3,3
1925	9.290	367	3,9
1927	10.801	441	4,1
1929	13.483	639	4,7
1930	12.036	630	5,2
1931	9.599	538	5,6

De sterke concentratie in de electrotechnische industrie, de ontwikkeling van de groote concerns op sterk- en zwakstroomgebied, de voortdurende bedrijfsconcentratie op bepaalde gebieden (bijv. gloeilampen) staat overigens met deze ontwikkeling in nauw verband. Zoo kan men bijv. voor Duitschland aantonen, dat het aandeel van de groote concerns in de totale waarde van den Deutschen uitvoer van electrotechnische artikelen in de laatste jaren aanzienlijk kon stijgen. De afzet van de drie groote maatschappijen Siemens-Schuckert, Siemens & Halske en A.E.G. in het buitenland bedroeg in het boekjaar 1928/29 R.M. 465 miljoen, steeg in 1929/30 tot R.M. 519 miljoen en daalde in 1930/31 weder tot rond R.M. 465 miljoen. Men mag aannemen, dat de waarde van de uitgevoerde artikelen ongeveer 20 pCt. lager is dan de hier genoemde cijfers, waarin ook de kosten voor monteering e.d. begrepen zijn. Men komt dan voor 1928/29 op een uitvoerwaarde van rond R.M. 360 miljoen, voor 1929/30 op ongeveer R.M. 400 miljoen en voor 1930/31 op R.M. 360 miljoen (raming). Vergelijkt men deze cijfers met de waarde van den geheelen uitvoer van electrotechnische artikelen van Duitschland, dan kan men berekenen, dat het aandeel van deze drie maatschappijen in 1929 ongeveer 58, in 1930 ongeveer 64 en in 1931 ongeveer 70 pCt. (raming) bedroeg. Ook in andere landen is het aandeel van de groote concerns op gelijke wijze toegenomen.

Ontwikkeling van den werelduitvoer der electrotechnische industrie.

De werelduitvoer van de electrotechnische industrie van de 15 landen, voor rekening waarvan het grootste gedeelte van den werelduitvoer van electrotechnische apparaten komt, steeg van R.M. 714 miljoen in 1913 tot R.M. 1,42 milliard in 1929, dus ongeveer tot het dubbele. Duitschland leverde in het laatste jaar vóór den oorlog bijna de helft van den geheelen internationalen uitvoer van electrotechnische artikelen; indien Duitschland dat procentuele aandeel had kunnen handhaven, dan zou de Deutsche uitvoer in 1925 bijna R.M. 700, in 1929 zelfs ruim R.M. één milliard hebben bedragen. De wereldoor-

log, de nog langer durende afsluiting van Duitschland van de belangrijkste markten, de belasting van het Deutsche bedrijfsleven met de bekende verplichtingen op grond van het verdrag van Versailles, hebben de ontwikkeling evenwel sterk in het nadeel van den Deutschen uitvoer doen verkeren. In 1925 bedroeg de Deutsche uitvoer van electrotechnische artikelen slechts ongeveer een vierde van het wereldcijfer, terwijl de cijfers van den uitvoer van de Ver. Staten en Groot-Brittannië destijds bijna het Deutsche cijfer benaderden. De Deutsche industrie was sedert 1925 echter in staat haar aandeel jaarlijks weder te doen toenemen, zoodat het Deutsche aandeel in den werelduitvoer van electrotechnische artikelen in 1931 weder ongeveer een derde bedroeg.

Werelduitvoer van electrotechnische artikelen in mill. R.M.

Jaar	Wereld (15 landen) ¹⁾	8 landen ²⁾
1913	714	691
1925	1.420	1.335
1927	1.656	1.530
1929	2.295	2.128
1930	2.180	2.010
1931	1.600	1.497

¹⁾ De 15 landen, waarop de cijfers van bovenstaande tabel betrekking hebben, zijn: Duitschland, Ver. Staten, Groot-Brittannië, Nederland, Frankrijk, Zweden, Zwitserland, Oostenrijk, België, Canada, Japan, Italië, Denemarken, Hongarije en Tsjecho-Slowakije.

²⁾ Duitschland, Ver. Staten, Groot-Brittannië, Nederland, Frankrijk, Zweden, Zwitserland, Oostenrijk.

Zooals uit deze cijfers blijkt, komt ruim 90 pCt. van den werelduitvoer voor rekening van de 8 belangrijkste landen in de genoemde jaren. De cijfers van deze en eveneens van de volgende tabel werden samengesteld en berekend op grond van de Statistische Berichten van het Zentralverband der deutschen elektrotechnischen Industrie evenals van latere mededeelingen van het Verband.

Uitvoer van electrotechnische artikelen van de 8 belangrijkste landen in procenten van den totalen uitvoer.

Landen	1913	1925	1927	1929	1930	1931
Duitschland	47,9	27,4	28,8	30,0	31,3	35,9
Ver. Staten	16,2	26,6	27,3	28,5	26,6	25,5
Groot-Brittannië	22,7	26,7	25,1	18,9	18,7	15,2
Nederland	1,7	4,0	4,6	9,9	8,9	8,1
Frankrijk	4,3	5,9	4,1	3,6	4,3	5,0
Zweden	2,0	3,0	4,2	3,3	3,9	3,9
Zwitserland	3,6	3,6	3,5	3,3	3,7	3,8
Oostenrijk	1,4	2,6	2,4	2,4	2,5	2,6

Ontwikkeling van den uitvoer van electrotechnische artikelen.

De vrij gunstige ontwikkeling van den Deutschen uitvoer moet in hoofdzaak daaraan worden toegeschreven, dat de voornaamste Deutsche markten, d.w.z. de landen van Europa, waarheen ongeveer vier vijfden van den totalen Deutschen uitvoer van electrotechnische artikelen gaat, wat hun koopkracht betreft, meer weerstand vermochten te bieden dan de overzeesche landen, in welker voorziening in de eerste plaats de Ver. Staten en Groot-Brittannië in de naoorlogsjaren een groot aandeel hebben gekregen. Belangwekkend is het, dat ondanks den achteruitgang van den Deutschen uitvoer van electrotechnische artikelen van R.M. 629,5 miljoen in 1930 tot R.M. 538,2 miljoen in 1931 eenige groepen nog een stijging te zien gaven. De waarde van den uitvoer van elektrische verwarmings- en kooktoestellen steeg van R.M. 12,93 tot R.M. 13,14 miljoen en de waarde van den uitvoer van radiotoestellen van R.M. 78,20 tot R.M. 78,22 miljoen.

De uitvoer van de Ver. Staten steeg van 1928 tot 1929 van \$ 111 tot \$ 150 miljoen, daalde in 1930 tot \$ 131 en in 1931 zelfs tot \$ 93 miljoen. Ook hier was de uitvoer van radiotoestellen vrij gunstig. Deze daalde in totaal van \$ 23.1 tot \$ 22.6 miljoen, en de in

dit cijfer begrepen uitvoer van ontvangtoestellen kon zelfs van \$ 11.6 tot \$ 14.4 miljoen toenemen. Zooals gezegd werd de Amerikaansche uitvoer van electrotechnische artikelen in veel sterkere mate dan de Duitsche door de sterke afnemng van de koopkracht der overzeesche markten getroffen. Zoo daalde bijv. de Amerikaansche uitvoer van electrotechnische artikelen naar de landen van Noord-, Zuid- en Midden-Amerika van 1929 tot 1931 van \$ 88 tot \$ 44 miljoen, de uitvoer naar Azië, Afrika en Australië van \$ 32 tot \$ 16 miljoen. Aan den anderen kant is de betekenis van de Europeesche markten voor de Amerikaansche industrie sedert 1931 toegenomen. De uitvoer steeg van nauwelijks \$ 30 miljoen in 1929 tot \$ 32.26 miljoen in 1931.

Zooals reeds uit de derde tabel blijkt, was de Britsche electrotechnische industrie in mindere mate in staat in het buitenland te concurreren dan de meeste andere landen; het afgelopen jaar bracht een inkrumping van den uitvoer van niet minder dan 40 pCt. Volgens de Engelsche handelsstatistiek, die echter met de waardevermindering van het Pond gedurende de laatste maanden van het afgelopen jaar geen rekening houdt, verminderde de Britsche uitvoer van electrotechnische artikelen van £ 18.27 miljoen in 1930 tot £ 11.80 miljoen voor 1931, d.w.z. met meer dan een derde. In tegenstelling tot Duitschland en de Ver. Staten is de Britsche uitvoer van radiotoestellen bovendien vrij sterk gedaald, namelijk van £ 1.41 miljoen voor 1930 tot £ 1.03 miljoen voor 1931.

Het aandeel van Nederland in den werelduitvoer van de electrotechnische industrie, hetwelk tot 1929 buitengewoon was toegenomen, is sedert dat tijdstip weder dalende. Van 1913 tot 1929 is de Nederlandsche uitvoer van electrotechnische artikelen parallel met de expansie van het Philips-concern verachtienvoudigd; in 1931 daarentegen bedroeg de waarde van den Nederlandschen uitvoer nog slechts de helft van twee jaren geleden, hoewel zij het vóóroorlogsch cijfer nog steeds met rond het tienvoudige overtreft. Ten deele is de sterke daling van den Nederlandschen uitvoer daaraan toe te schrijven, dat de Philips' Fabrieken, die aan den uitvoer van electrotechnische artikelen het grootste aandeel hebben, een deel van haar productie in buitenlandsche dochtermaatschappijen hebben ondergebracht. Van 1929 tot 1931 daalde de Nederlandsche uitvoer van radiotoestellen van bijna f 82 miljoen tot nauwelijks f 49 miljoen, de uitvoer van gloeilampen in dezelfde periode van f 28 tot rond f 13 miljoen.

Verdere ontwikkelingsmogelijkheden.

Over het algemeen heeft de uitvoer van die productiegroepen, die als consumptiegoederen kunnen worden gekenschetst, inzonderheid verwarmings- en kooktoestellen, stofzuigers, koelkasten, radiotoestellen, enz., zich nog vrij gunstig ontwikkeld, daarentegen is de achteruitgang van den uitvoer van productiemiddelen der sterkstroomtechniek overal buitengewoon groot. Daar in bijna alle deelen der wereld de uitbreiding van de krachtvoorziening tot staan is gekomen, moet voor 1932 met een verscherping van deze tendens rekening worden gehouden. Overigens zal de afsluiting van belangrijke landen door hooge invoerrechten, invoerverboden, contingentieerbepalingen e.d. maatregelen zich nog meer dan in het afgelopen jaar doen gelden. Voor de eerste maanden van dit jaar geven de voornaamste uitvoerlanden een achteruitgang van den uitvoer met 20 pCt. en meer ten opzichte van het voorafgaande jaar te zien. De maatregelen tot beperking van den invoer hebben de internationale concurrentie dermate beïnvloed, dat moeilijk kan worden voorspeld, hoe de totale waarde van den werelduitvoer van electrotechnische artikelen en de aandeelen van de belangrijkste industrielanden zich voortaan zullen ontwikkelen.

AANTEKENINGEN.

Dr. Gustav Mikusch over het Chadbourne-plan.

Bij het tot stand komen van het Chadbourne plan heeft Dr. Mikusch in ons tijdschrift hieraan een artikel gewijd, waarin hij zich als voorstander van deze overeenkomst tusschen de belangrijkste suikerproducenten deed kennen¹⁾ In zijn zoo juist verschenen boek over internationale suikerconventies²⁾, behandelt Dr. Mikusch opnieuw dit belangrijke vraagstuk en geeft hij een uitvoerige motiveering van zijn standpunt, die wij hier vrijwel in haar geheel overnemen.

Door de nieuwe productieregeling, welke op 26 Maart jl. tot stand is gekomen, werd de internationale overeenkomst uit een hachelijke positie bevrijd en haar voortbestaan ten minste voorloopig verzekerd. Wie de zaken onbevooroordeeld beschouwt, zal deze regeling wel als een zegen voor de suikerindustrie en den van haar afhankelijkten landbouw beschouwen.

De tegenstanders van de overeenkomst zeggen wel, dat zij den prijs toch niet kan verbeteren. Zij zien daarbij echter over het hoofd, dat sedert het sluiten van de overeenkomst een economische en financiële crisis over de geheele wereld is uitgebroken, die o.m. het Engelsche pond tot wankelen heeft gebracht en de hoogconjunctuur in de Ver. Staten als een kaartenhuis heeft doen instorten.

Het was inderdaad reeds een succes, dat de oude prijs tot einde 1931 slechts tot de helft was gedaald, en de verdienste van de overeenkomst in dit opzicht kan niet beter worden aangetoond dan door vermelding van het feit, dat de prijs sterk daalde, toen de toestanden door het verzet op Cuba zoo ongunstig leken, dat de geheele overeenkomst bedreigd scheen.

Op 5 April 1932 begonnen de prijzen echter weder te dalen en het schijnt, dat een verbetering niet verwacht mag worden, zolang het zwaar geschokte vertrouwen van de markt niet door nauwkeurige toepassing van het aan de internationale overeenkomst ten grondslag liggende plan wordt hersteld.

Het is tragisch, dat door een hardnekkig vasthouden aan productie- en uitvoercontingenten, die klaarblijkelijk met de afzetmogelijkheid in strijd komen, het vertrouwen van de markt in de overeenkomst werd ondermijnd, juist op het tijdstip, dat de gunstige gevolgen van de overeenkomst aan het licht traden. Dank zij de maatregelen, die in verband met de overeenkomst in de Europeesche bij het verdrag aangesloten en ook in andere, niet tot het verdrag behoorende, landen werden genomen, waren de statistische wereldvoorraden tenslotte, ondanks de groote voorraden op Java en Cuba, beneden het peil van het voorafgaande jaar gedaald en er bestond eenige kans, dat deze gunstige ontwikkeling zou voortduren. Hierbij moest nog rekening worden gehouden met het feit, dat ten minste 2¼ miljoen ton als geblokkeerde voorraad niet op de markt zou komen, wanneer de overeenkomst van kracht bleef. De vrees voor het beschikbaarkomen van deze voorraden was stellig ook van betekenis, toen de markt de bedreiging van het voortbestaan van de overeenkomst onmiddellijk met een lagere waardeering van de suiker beantwoordde.

De tegenstanders van de overeenkomst schrijven, zooals vanzelf spreekt, den lagen prijs, waaraan zij door hun houding schuld hebben, aan de politiek toe, die in de internationale suikerovereenkomst is belichaamd en die zij verkeerd achten. Men hoort vaak weder van de nutteloosheid van kunstmatige maatregelen, van het vrije spel van de krachten, van

¹⁾ Zie Econ.-Stat. Ber. van 24 Dec. 1930.

²⁾ Dr. Gustav Mikusch — Geschichte der internationalen Zuckerkonventionen (Paul Parey, Berlin 1932. Prijs R.M. 15.50).

de onverbidelijke wet van vraag en aanbod, evenals van „the survival of the fittest”.

Men moet daarbij echter niet uit het oog verliezen, dat bij de huidige toestanden in de suikerproducerende landen deze regel geenszins opgaat, want in de eerste plaats blijft hij in leven, wiens productie de meest mogelijke bescherming door invoerrechten en den meest ver gaanden steun van staatswege geniet; voorts is van belang, of reserves uit vroegere jaren ter beschikking staan en dan kan er eerst van selectie volgens den maatstaf van den besten producent sprake zijn. Het is dus in het geheel niet zeker, dat diegenen tenslotte erbij zullen zijn, die het hardst van „survival of the fittest” spreken.

Al zijn de resultaten van de internationale overeenkomst ook bescheiden, zoo mogen zij toch niet verloochend worden. De gedachte, die aan de overeenkomst ten grondslag ligt: het van de hand doen van overschotten binnen een langeren termijn en aanpassing van de productie aan de behoefte is zoo gezond en verstandig, dat ook een reeks landen, die, om welke redenen dan ook, niet tot de overeenkomst kunnen of willen toetreden, zich daarvan meester hebben gemaakt.¹⁾ Deze weg is op het oogenblik de eenig mogelijke, omdat een poging, om aan de oude uitvoerlanden door vermindering van de bescherming door invoerrechten in de vroegere afzetgebieden weder een grooteren afzet te verschaffen, voorloopig geen kans heeft. Een land, dat de verschillende middelen van aanmoediging der industrie wil toepassen, doet dit eenvoudig, zoolang hem de daaraan verbonden offers niet te groot schijnen.

Daarom moet een ieder, wien aan het welzijn van de suikerindustrie, van den met haar verbonden landbouw en van den handel in het betreffende bedrijf iets gelegen is, na rustig overleg hopen, dat de internationale overeenkomst van de beproevingen, die zij gedurende de laatste maanden moest doorstaan, verder verschoond moge blijven; dan zullen de goede resultaten zeker niet uitblijven.

¹⁾ Dit zijn Frankrijk, Italië, Dantzig, Spanje, Formosa, Argentinië, Australië en Mexico. Wat Frankrijk betreft, zoo verwijzen wij naar het artikel van den heer Faugeras in het nummer van ons weekblad van 1 Juni jl. (Red.).

De wereldproductie en -uitvoer van automobielen in 1931.

Volgens de statistieken van de 17 voornaamste productielanden, is de productie van automobielen in het afgelopen jaar vergeleken met 1930 met 26,3 pCt. gedaald, zooals uit de onderstaande tabel blijkt. Van de belangrijkste productielanden is de productie van Groot-Brittannië en Duitschland het minst, die van de Ver. Staten en Canada het sterkst gedaald. Dientengevolge heeft zich in de productie een verschuiving ten gunste van de Europeesche landen voltrokken.

Wereldproductie van automobielen.

	1928	1929	1930	1931
Wereldproductie (aantal)	5.203.139	6.277.451	4.126.470	3.042.069
Toename (+) of afname (–) in perc.	+ 25,1	+ 20,6	– 34,3	– 26,3
Productie van:				
De Vereenigde Staten.....	81,6	83,7	81,3	78,6
Canada	4,3	4,6	3,7	2,7
Europeesche landen.....	14,1	11,7	15,0	18,7
Totaal.....	100,—	100,—	100,—	100,—

De totale uitvoer van de 17 productielanden bedroeg in 1931, aldus de „Commerce Reports”, waaraan wij deze gegevens ontleenen, 221.210 stuks (7,3 pCt. van de wereldproductie), vergeleken met 375.725 in 1930 (9,1 pCt. van de wereldproductie). Duitschland was de eenige belangrijke Europeesche producent, die zoowel een aanzienlijke stijging van den uitvoer (van 5.665 tot 11.220) als van de verhouding van uitvoer tot productie (van 8,1 tot 17,2 pCt.) vertoonde. Hoewel ook de uitvoer van automobielen uit

Frankrijk daalde, verdrong dit land Canada van zijn tweede plaats als automobielexporterende natie. Intusschen is de uitvoer van de Ver. Staten, hoe aanzienlijk de daling in 1931 ook was, nog 4½ maal zoo groot als die van Frankrijk.

Het onderstaande overzicht geeft de verschuivingen in productie en uitvoer van de verschillende productielanden duidelijk weer. Men lette hierbij vooral op de laatste kolom, waaruit de grootte van den uitvoer t.o.v. de productie blijkt.

Wereldproductie en -uitvoer van automobielen in 1930 en 1931.

Produceerende landen	Productie		Uitvoer		Percentage van de uitgevoerde productie	
	1930	1931	1930	1931	1930	1931
Vereenigde Staten....	3.355.986	2.389.738	237.581	128.357	7,1	5,4
Canada	154.192	82.621	44.553	13.813	28,9	16,7
Totaal....	3.510.178	2.472.359	282.134	142.170	8,0	5,8
Overige landen:						
Oostenrijk.....	3.200	4.200	1.474	932	46,1	22,2
België.....	4.700	3.200	933	405	19,9	12,7
Tsjecho-Slowakije....	16.840	16.980	1.494	1.179	8,9	6,9
Denemarken.....	230	180	—	—	—	—
Frankrijk.....	230.700	196.860	33.112	28.817	14,4	14,6
Duitschland.....	70.044	65.459	5.665	11.220	8,1	17,2
Hongarije.....	841	237	—	—	—	—
Italië.....	42.685	31.480	20.737	11.918	48,6	37,9
Japan.....	371	531	—	—	—	—
Polen.....	288	200	—	—	—	—
Rusland.....	7.972	23.400	—	—	—	—
Spanje.....	450	250	60	26	13,3	10,4
Zweden.....	2.400	2.444	150	125	6,3	5,1
Zwitserland.....	1.000	1.070	160	161	16,0	15,0
Groot-Brittannië.....	234.571	223.219	29.806	24.257	12,7	10,9
Totaal overige landen	616.292	569.710	93.591	79.040	15,2	13,9
Totaal....	4.126.470	3.042.069	375.725	221.210	9,1	7,3

N.B. De bovenstaande uitvoercijfers betreffen niet den wederuitvoer.

Statistische gegevens over den economischen toestand in het Saargebied.

Dr. W. Cartellieri te Saarbrücken zendt ons onderstaande gegevens:

De bevolking van het Saargebied is in het afgelopen jaar met 10.000 personen toegenomen, en telt volgens den stand op 1 Jan. 1932 815.907 zielen, hetgeen overeenkomt met een dichtheid van de bevolking van 427 personen per KM², een getal dat door geen der Deutsche landen ook maar bij benadering wordt bereikt (Saksen 333).

Het in hoofdzaak industrieel karakter van het Saargebied blijkt uit het feit, dat 74,4 pCt. van de bevolking zijn levensonderhoud vindt in industrie, handel en verkeer, terwijl het gemiddelde van het Deutsche Rijk 58,2 pCt. van de bevolking bedraagt.

De industriële productie van het Saargebied is in 1931 over de geheele linie buitengewoon sterk gedaald. De productie van de Saarmijnen bedroeg 11,4 miljoen ton tegenover 13,2 miljoen ton in 1930 of 14,1 pCt. minder. Van de Saarkolen bleef 3,8 (4,6) miljoen ton in het Saargebied, 0,9 (1,0) miljoen ton werd afgezet in Duitschland, 3,8 (4,5) miljoen ton in Frankrijk incl. Elzas-Lotharingen en 0,9 (1,0) miljoen ton in andere landen. Van de arbeiders van de Saarmijnen wonen na de groote afnemering van het aantal „Saargänger” 94,3 pCt. in het Saargebied, 34,6 pCt. van de mijnwerkers zijn huiseigenaar, waarvan 13,3 pCt. tevens grondbezitter. De kolenprijzen werden in den loop van 1931 slechts tweemaal een kleinigheid verlaagd en waren op 1 Jan. 1932 hooger dan die van de buurstaten.

De „zware” industrie van het Saargebied geeft voor 1931 de volgende ontwikkeling te zien. De productie van ruw ijzer, resp. ruw-staal bedroeg 1,5 (1,9) miljoen en die van pletterij-ijzer 1,2 (1,6) miljoen ton incl. halffabrikaat. Bovendien produceerden de smelterijen de volgende bijproducten: 96.000 (122.000) ton ruwe teer, 20.000 (26.000) ton zwavelzure ammoniak, 26.000 (31.000) ton benzol en 258.000

(310.000) ton Thomasslakkenmeel. De invoer van ijzer- en mangaanerts bedroeg 3,6 (4,9) miljoen ton, waarvan 92,6 pCt. (91,5 pCt.) uit Frankrijk. Op 2 Jan. 1932 waren er in het Saargebied 30 hoogovens met een jaarlijksche capaciteit van 2,4 miljoen ton, 18 Thomasconvertoren met een jaarlijksche capaciteit van 1,9 miljoen ton, 7 Bessemerconvertoren met een capaciteit van 12.600 ton, 24 Siemens-Martin ovens met een jaarl. capaciteit van 799.000 ton en 5 electro-ovens met een capaciteit van 36.200 ton. De in totaal betaalde loonen in de ijzerindustrie zijn van Frs. 34,6 miljoen (maandgemiddelde voor 1930) tot Frs. 24,7 miljoen voor 1931 gedaald.

De nijverheid van het Saargebied telt 4.221 bedrijven met meer dan 10 arbeiders. In totaal zijn in deze bedrijven 122.000 arbeiders, 8.000 vrouwelijke arbeiders en 6.000 jeugdige arbeidsters tewerkgesteld. Het handwerk omvat 14.000 bedrijven met 11.000 gezellen, 9.000 leerlingen met 4.000 arbeiders. Volgens de woningtelling bestaan er in het Saargebied 103.000 gebouwen met 178.000 woningen.

De landbouw van het Saargebied stelt in 57.000 bedrijven 160.000 personen te werk, waarvan de meesten het landbouwbedrijf slechts als nevenberoep uitoefenen. Slechts 7.000 eigenaren van bedrijven beoefenen den landbouw als hoofdberoep.

De passiviteit van de handelsbalans van het Saargebied ten opzichte van Duitsland steeg van R.M. 6 miljoen voor 1930 tot R.M. 26 miljoen voor 1931. Met de verschillende verkeersmiddelen van het Saargebied, spoorwegen, tramlijnen, scheepvaart en luchtverkeer werden 94 (99) miljoen personen en 19 (23) miljoen ton goederen vervoerd. Het aantal van de in het Saargebied geregistreerde automobielen bedraagt 10.525, waarvan 6.725 van Fransch, 1.681 van Duitsch en de overige van Amerikaansch fabrikaat zijn.

Standaard methoden voor de bepaling van den kostprijs in industrie en landbouw.

Voor het vijfde Internationale congres voor wetenschappelijke bedrijfsorganisatie zijn over bovenstaand onderwerp 19 praeadviezen ingediend, welke opgenomen zijn in het congresboek, dat begin Juni is verschenen.¹⁾

De algemeene conclusie uit de ingediende referaten is, dat men steeds meer de wenschelijkheid voelt, te kunnen beschikken over standaardmethoden voor bepaling van den kostprijs voor een objectieve beoordeling van de rentabiliteit, zoo weinig mogelijk beïnvloed door tradities en persoonlijke eigenaardigheden van elk bedrijf afzonderlijk.

Het praeadvies van den heer Hazuka (Weenen) behandelt de mogelijkheid van vergelijking van kosten tusschen bedrijven van verschillende bedrijfstakken door een zuivere splitsing van kostensoorten, kosten plaatsen en kostendragers in de geheele boekhouding door te voeren. Hierbij moet een splitsing van alle kosten volgens uniforme regels worden toegepast.

Mr. Jack Bock (Amerika) behandelt aan de hand van verschillende uitgewerkte formulieren, hoe de gegevens voor een standaard kostprijs worden verkregen en welk gebruik ervan gemaakt kan worden.

Mr. G. A. Ware (eveneens uit Amerika) bespreekt de uniforme kostprijsmethode voor een geheel bedrijfstak. In Amerika bestaan in reeds meer dan 100 industrieën handleidingen voor de kostprijsberekening. Het aangewezen lichaam voor opstelling daarvan is voor elken tak van industrie een z.g. Trade Association, een onpartijdig lichaam, dat den geheelen

¹⁾ Dit boek is verkrijgbaar bij het secretariaat van het congres (Heeregracht 209, Amsterdam) tegen een prijs van f 15.—. Het congres wordt te Amsterdam gehouden van 18—23 Juli.

bedrijfstak omvat. Verschillende formulieren uit een dergelijke handleiding zijn bij het referaat afgedrukt.

Namens het Fransch algemeen comité voor wetenschappelijke bedrijfsorganisatie beschrijft de heer J. Milhaud hetgeen in Frankrijk is bereikt op het gebied van de uniforme kostprijsberekening voor enkele takken van bedrijf en wel het hotelbedrijf, de wolindustrie, het drukkersbedrijf, de electromechanische industrie, het gieterijbedrijf, het bankbedrijf en de publieke diensten.

Mr. A. Williamson (Engeland) vermeldt de genormaliseerde kostprijsberekening, zooals deze reeds gedurende 20 jaar in het geheele drukkersbedrijf in Engeland wordt toegepast.

Prof. T. d'Ippolito (Italië) geeft een theoretisch referaat over de mogelijkheid van de berekening van den juisten kostprijs van een enkel product in een afzonderlijke onderneming en van die in verschillende ondernemingen in verschillende tijdvakken.

Over de kostprijsberekening voor het ambachtsbedrijf is door Ing. V. Hucl (Tsjecho-Slowakije) een referaat ingediend, waarin formules worden gegeven over de verdeling der indirecte kosten.

Blijkens de beide referaten over den stand van het kostprijsvraagstuk in Rusland door K. P. Gligorin ingediend, heeft men het daar toegepaste systeem reeds zeer ver uitgewerkt. Van een enkele machine, of van een groep van arbeiders wordt een budget opgesteld, waarbij zeer ver in details wordt gegaan. Het wordt hierdoor mogelijk de uitkomsten van verschillende bedrijven en ook van arbeidersgroepen met elkaar te vergelijken, waardoor men hoopt, het productievermogen van die groepen te stimuleeren. De overige referaten geven de toepassing in een bepaald bedrijf. Herches (Weenen) bekritiseert de bekende standaard kostprijsmethode van het R.K.W. van de bontweverijen en die van het Wool Institute te New-York van de wolindustrie. Ook de referaten van F. Zedlitz en M. Schalansky (beiden uit Tsjecho-Slowakije) behandelen de textielindustrie. De eerste toont met eenige diagrammen, van een wolspinnerij de verschillen in kostprijs voor de verschillende garenummers en bij veranderde bedrijfsdrukke. De laatste beschrijft een kostprijsstelsel van een bontververij.

Voor een steenkolenmijnbedrijf wordt door een Roemeensche maatschappij „Petrosani” een voorbeeld gegeven van het opstellen en de controle van een budget. Het budget in het bouwbedrijf wordt behandeld door Ing. M. Lopuszynski (Polen).

Ing. J. Mattes (van de universiteit van Zagreb) geeft een nauwkeurige kostprijsberekening voor een spoorwegbedrijf waarbij o.a. de invloed van de rijnsnelheid, den raildruk, en de stijging van de baan mede in rekening kunnen worden gebracht, zulks in tegenstelling met de meestal gevolgde berekening van den kostprijs, waarbij alleen de afgelegde trein-K.M. beschouwd worden.

Van een spoorwegwerkplaats vermeldt E. Rimailho (Frankrijk), dat door invoering van een kostprijsberekening nauwkeurige gegevens aan het bedrijf konden worden verstrekt, waardoor een bezuiniging van 30 pCt. kon worden verkregen.

Over de kostprijsberekening in den landbouw schrijven 3 referenten en wel de heer G. Wels (Tunis) over de boekhouding van een grootbedrijf van de olijvcultuur. Dr. Rege (Hongarije) over den tarwebouw en Mevr. Ing. H. Paszkowicz, Polen, deze laatste komt met behulp van algebraïsche formules tot een berekening van de kosten van een arbeidsdag en tot een nauwkeurige verdeling van de indirecte kosten in den landbouw.

De belangstelling voor de hierboven behandelde vraag blijkt wel uit het feit, dat 14 pCt. van de in het congresboek opgenomen praeadviezen min of meer uitvoerig deze vraag bespreken.

BOEKAANKONDIGING.

Beschouwingen over de haven van Rotterdam. Uitgave van het Departement Rotterdam van de Nederlandsche Maatschappij voor Nijverheid en Handel. (Rotterdam 1932, Nijgh en van Ditmar, Prijs f 1.50).

De zes lezingen, gehouden voor het Departement Rotterdam van de Nederlandsche Maatschappij voor Nijverheid en Handel in den winter 1931/32 en gewijd aan de haven van Rotterdam en de daarmede samenhangende vraagstukken, hebben thans in boekvorm het licht gezien. De Nederlandsche Maatschappij voor Nijverheid en Handel heeft hiermede nuttig werk gedaan. Weliswaar hebben velen de lezingen gevolgd en heeft ook de pers destijds bijzonderheden medegedeeld, maar de thans verschenen uitgave maakt het allen die destijds de lezingen niet of slechts ten deele konden bijwonen en nochtans belang stellen in het wel en wee van Neêrland's eerste havenstad, mogelijk kennis te nemen van de serie „critisch opbouwende lezingen”, zooals de Voorzitter van het Departement Rotterdam van de Ned. Mij. voor Nijverheid en Handel haar terecht in zijn voorwoord noemt. De gehouden voordrachten waren alle leerzaam. Nieuwe gezichtspunten werden ontwikkeld, de aandacht werd gevestigd op minder bekende of tot dusver verwaarloosde factoren, kortom men heeft zich niet slechts bepaald tot het leveren van critiek maar heeft er ook zooveel mogelijk naar gestreefd middelen aan te wijzen, die tot meerdere bedrijvigheid in en tot grooter bloei van Rotterdam's haven in de toekomst kunnen leiden. Aan het Departement Rotterdam komt een woord van dank toe voor de wijze, waarop zij een probleem van nationale betekenis onder het oog heeft willen zien en men kan daarnevens niet anders dan waardeering hebben voor de wijze, waarop het zestal deskundigen hun eigen visie op de materie hebben gegeven. Moge velen van deze verzorgde en zeer lezenswaardige uitgave kennisnemen!

C. V.

MAANDCIJFERS.

POSTCHEQUE EN GIRODIENST.

(In duizenden guldens).

	Maart 1932		Maart 1931	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Nieuwe rekeningen.	1.988	—	1.774	—
Rekeningen op ult ^o .	190.042	—	172.178	—
Bijschrijvingen	2.687.884	439.743	2.438.474	462.294
a. Stortingen	1.058.470	107.195	1.008.598	110.372
b. Overschrijvingen.				
1. van and. rek. ¹⁾	1.629.282	321.879	1.429.729	335.392
2. van Ned. Bank.	132	10.612	147	16.478
c. And. onderwerpen	—	57	—	52
Afschrijvingen	1.733.685	447.353	1.568.643	463.226
a. Chèques	283.241	65.579	272.848	66.077
b. Overschrijvingen				
1. op andere rek. ²⁾	1.436.205	321.879	1.282.562	335.392
2. naar Ned. Bank	912	59.835	998	61.705
c. And. onderwerpen	13.327	60	12.235	52
Tegoed op ult ^o	—	139.617	—	109.060
Beleggingen	—	102.935	—	88.058

¹⁾ Hierin begrepen overschrijvingen uit het buitenland 3.706 met f 605 Maart 1932 en 4.578 met f 763 Maart 1931.

²⁾ Idem naar het buitenland 30.139 met f 2.615 Maart 1932 en 29.356 met f 3.015 Maart 1931.

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK.

	Mrt. 1932.		Mrt. 1931.	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Rek.houders	47.086	f 1.530.155.000	49.377	f 2.849.908.000
Door H.-bank plaatselijk	34.027	„ 1.269.075.000	37.594	„ 2.540.785.000
Voldoening Rijksbelast.	1.044	„ 9.816.000	1.016	„ 9.406.000

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.

(In Guldens)

	Mei 1932	Sedert 1 Januari 1932	Overeenkomstige periode 1931
<i>Directe belastingen.</i>			
Grondbelasting	690.883	2.464.860	5.850.324
Personeele belasting ¹⁾	6.855	46.771	4.683.650
Inkomstenbelasting ..	11.929.070	43.124.985	46.148.366
Vermogensbelasting ..	2.023.143	7.129.162	7.688.802
Dividend- en tantieme-belasting	750.068	3.191.396	4.659.637
<i>Invoerrechten</i>	5.714.442	31.682.733	26.363.433
<i>Statistiekrecht</i>	164.154	890.031	1.361.149
<i>Accijnzen</i>			
Zout	163.575	1.011.123	936.466
Geslacht	544.711	2.788.722	3.691.871
Wijn	48.401	674.156	704.772
Gedistilleerd	2.646.548	13.815.169	15.826.265
Bier	896.256	4.121.766	5.226.625
Suiker	4.681.443	22.594.374	20.098.914
Tabak	2.284.293	12.090.839	12.724.274
Belasting op gouden en zilveren werken	54.424	307.541	356.310
<i>Indirecte belastingen.</i>			
Zegelrechten	1.141.390 ³⁾	7.037.347 ⁴⁾	10.915.012
Registratierechten ..	1.055.208	4.922.931	6.717.622
Successierechten	2.376.123	15.748.485	19.840.896
<i>Domeinen, wegen en vaarten</i>	278.324	1.996.407	2.214.641
<i>Staatsloterij</i>	16.983	235.031	235.654
<i>Loodsgelden</i>	274.407	1.423.877	1.827.335
Totaal-Generaal	37.740.701	177.297.706	198.072.018

¹⁾ Met ingang van het belastingjaar 1931 wordt de personeele belasting geheven ten bate van de gemeenten, zoodat de in dezen staat vermelde bedragen uitsluitend vroegere belastingjaren betreffen.

²⁾ Hieronder begrepen f 175.815 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissionairs in effecten, enz. (Beursbel.).

³⁾ Id. f 1.127.919. ⁴⁾ Id. f 1.987.271.

HEFFINGEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

Verdedigingsbelasting ..	1.999.647	7.402.516	9.357.161
<i>Opcenten:</i>			
Grondbelasting	552.292	1.969.730	2.150.157
Personeele belasting ..	994	8.060	968.936
Inkomstenbelasting ...	2.338.864	8.468.894	9.113.523
Vermogensbelasting ..	1.117.492	3.929.234	4.324.294
Dividend- en tantieme-belasting	247.522	1.053.161	1.537.680
Invoerr. Zuidvruchten	145.542	242.353	—
Accijnzen op Wijn	257.614	417.864	140.954
„ „ Gedistilleerd	264.655	1.381.517	1.582.627
„ „ Suiker	97.672	151.373	—
Tabaksacc. op sigaretten	429.448	2.014.409	1.305
Zegelrecht van buitl. eff.	41.205	239.376	518.791
Totaal	7.493.947	27.278.487	29.695.428

HEFFINGEN VOOR HET WEGENFONDS.

Wegenbelasting	1.664.435	7.624.856	7.310.777
Rijwielbelasting	25.295	101.248	122.000
Totaal	1.689.730	7.726.104	7.432.777

INKOMSTEN TEN BATE VAN HET „GEMEENTEFONDS”

Gemeentefondsbelasting	11.915.859	42.445.816	—
Opcenten Vermogensbel.	964.774	3.320.783	—
Totaal	12.880.633	45.766.599	—

SPLITSING VAN DE OPBRENGST DER GROND-, INKOMSTEN- EN VERMOGENSBELASTING SEDERT 1 JANUARI 1931.

Dienstjaren	Grondbelasting	Inkomstenbelasting	Vermogensbelasting
1929/30	—	100.062	16.463
1930/31	3.785	1.043.773	170.494
1931/32	644.843	41.979.448	6.941.914
1932/33	1.816.232	1.702	291
Totaal	2.464.860	43.124.985	7.129.162

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

GELDKOERSEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wissels. 2 1/2 19 Apr.'32	Lissabon 6 1/2 4 Apr.'32
Bk. { Bel. Binn. Eff. 3 19 Apr.'32	Londen 2 1/2 12 Mei'32
{ Vrsch. in R.C. 3 19 Apr.'32	Madrid 6 1/2 8 Jul'31
Athene 11 20 Febr.'32	N.-York F.R.B. 3 25 Febr.'32
Batavia 4 1/2 10 Mri.'30	Oslo 4 1/2 20 Mei'32
Belgrado 7 1/2 20 Juli'31	Parijs 2 1/2 9 Oct.'31
Berlijn 5 27 Apr.'32	Praag 5 11 Apr.'32
Boekarest 7 3 Mrt.'32	Pretoria 6 13 Nov.'31
Brussel 3 1/2 13 Jan.'32	Rome 5 3 Mei'32
Budapest 6 16 Apr.'32	Stockholm .. 4 3 Juni'32
Calcutta 5 28 Apr.'32	Tokio 5.11 8 Juni.'32
Dantzig 5 24 Nov.'31	Weenen 7 17 Mrt.'32
Helsingfors 6 1/2 19 Apr.'32	Warschau... 7 1/2 3 Oct.'30
Kopenhagen 4 30 Mei'32	Zwits. Nat. Bk. 2 22 Jan.'31

OPEN MARKT.

	1932				1931	1930	1914
	18 Juni	13/18 Juni	6/11 Juni	30 Mei/4 Juni	15/20 Juni	16/21 Juni	20,24 Juli
Amsterdam Partic.disc. Prolong.	3/8	3/8	3/8-3/8	3/8-3/4	7/8-1	13/4-2	3 1/8-3/16
Londen Daggeld... Partic.disc.	1/4-1 1/2	1/4-1 1/2	1/2-1 1/2	1/2-1 1/2	3/4-2	1 1/2-2 1/2	1 3/4-2
Berlijn Daggeld... Maandgeld Part. disc.	5-6	5-6 1/4	5-6 1/4	5 1/2-7	6 1/2-9	1 1/2-4 1/2	—
Waren-wissel.	5-1/2	5-1/2	5-1/2	4 1/4-5 1/2	7-1/4	3 3/4-4	—
New York Daggeld 1) Partic.disc.	2 1/2-3/4	2 1/2-3/4	2 1/2-3/4	2 1/2-3/4	1 1/2-3/4	2 1/2-3/4	1 3/4-2 1/2

1) Koers van 17 Juni en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.
2) Koers van 31 Mei/4 Juni.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
14 Juni 1932	2.47 1/8	9.08	58.50	9.72 1/2	34.45	99 3/8
15 " 1932	2.47 1/8	9.06 1/4	58.50	9.72 1/2	34.45	99 3/8
16 " 1932	2.47 1/16	9.06 1/4	58.55	9.72 1/2	34.45	99 3/8
17 " 1932	2.47 1/16	9.02	58.65	9.73	34.45	99 3/8
18 " 1932	2.47 1/16	8.99	58.80	9.73 1/2	34.47 1/2	99 3/8
20 " 1932	2.47 1/16	8.97 1/2	58.72 1/2	9.73 1/2	34.47	99 3/8
Laagste d.w.1)	2.4690	8.95	58.35	9.71 1/2	34.35	99
Hoogste d.w.1)	2.4795	9.08 1/4	58.90	9.73 1/2	34.52 1/2	99 3/8
13 Juni 1932	2.46 1/16	9.08	58.42 1/2	9.73 1/2	34.45	99 3/8
6 Juni 1932	2.46 1/16	9.09 1/4	58.37 1/2	9.73 1/2	34.45	99 3/8
Muntpariteit	2.4878	12.1071	59.263	9.747	34.592	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
14 Juni 1932	48.25	35.25	7.33	1.47 1/2	12.67 1/2	20.37 1/2
15 " 1932	48.22 1/2	35.25	7.33	1.47 1/2	12.67	20.40
16 " 1932	48.22 1/2	35.25	7.33	1.47 1/2	12.66	20.37 1/2
17 " 1932	48.24	35.25	7.33	1.47 1/2	12.66	20.40
18 " 1932	48.27 1/2	35.25	7.34	1.48	—	—
20 " 1932	48.25	35.25	7.32	1.48	12.66	20.41
Laagste d.w.1)	48.17	34.85	7.30	1.47 1/2	12.60	20.20
Hoogste d.w.1)	48.30	35.25	7.36	1.48	12.72 1/2	20.60
13 Juni 1932	48.26	35.25	7.33	1.47 1/2	12.66 1/2	20.57
6 Juni 1932	48.30	35.25	7.31	1.45	12.66	20.35
Muntpariteit	48.12 1/2	35.007	7.371	1.488	13.094	48.52

Data	Stockholm *)	Kopehagen *)	Oslo *)	Helsingfors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
14 Juni 1932	46.75	49.55	45.—	4.20	—	2.12 1/2
15 " 1932	46.50	49.50	44.75	4.20	—	2.13
16 " 1932	46.50	49.50	44.25	4.20	—	2.13 1/2
17 " 1932	46.30	49.30	44.—	4.21	—	2.13
18 " 1932	46.10	49.10	44.—	4.20	—	2.13
20 " 1932	46.20	49.10	44.30	4.15	—	2.13 1/2
Laagste d.w.1)	45.75	48.80	43.50	4.13	—	2.10
Hoogste d.w.1)	47.—	49.80	45.50	4.25	—	2.16
13 Juni 1932	46.60	49.60	45.35	4.20	—	2.12 1/2
6 Juni 1932	46.70	49.75	45.50	4.20	—	2.16
Muntpariteit	66.671	66.671	66.671	6.266	95 1/2	2.4878

*) Noteering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave.
In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
14 Juni 1932	3,66 1/2	3,93 3/16	23,65 1/2	40,44 1/2
15 " 1932	3,66 3/8	3,93 1/8	23,65	40,44 1/2
16 " 1932	3,65	3,92 11/16	23,65	40,35 1/2
17 " 1932	3,61 1/2	3,93 1/8	23,67	40,34
18 " 1932	3,62 1/2	3,93 3/16	23,77 1/2	40,37 1/2
20 " 1932	3,60 1/2	3,92 13/16	23,75	40,34 1/2
22 Juni 1931	4,86 23/32	3,91 5/16	23,76 1/4	40,25 1/2
Muntpariteit ...	4,86	3,90 3/8	23,81 1/4	40 3/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	4 Juni 1932	11 Juni 1932	13/18 Juni 1932	18 Juni 1932
Alexandrië..	Piast. p. £	97 1/2	97 1/2	97 3/8	97 3/8
Athene	Dr. p. £	565	570	540	590
Bangkok...	Sh. p. tical	2 1/5	1 10/32	1 10/32	1 10/32
Budapest ...	Pen. p. £	20 1/2	20 1/2	20	21
Buenos Aires	d. p. \$	34 1/16	—	—	—
Calcutte ...	Sh. p. rup.	1 5/8 1/16	1 5/8 1/16	1 5/8 1/32	1 5/8 1/32
Constantin..	Piast. p. £	755	755	750	755
Hongkong ..	Sh. p. \$	1 3/32 1/16	1 3/32 1/8	1 3/32 1/8	1 3/32 1/8
Kobe	Sh. p. yen	1 9/16	1 8/16	1 8/16	1 8/16
Lissabon ...	Escu. p. £	110	110	109 1/2	110 1/2
Mexico	\$ per £	12.75	13.745	13.745	13.89
Montevideo	d. per £	30	30	29	31
Montreal ...	\$ per £	4.21	4.24 1/2	4.20	4.26 1/2
Rio d. Janeiro	d. per Mil.	4 7/8	5	4 7/8	5 1/16
Shanghai ...	Sh. p. tael	1 8 1/8	1 8	1 7 11/16	1 8 5/16
Singapore ..	id. p. \$	2 3 13/16	2 3 13/16	2 3 3/8	2 3 13/16
Valparaiso 1).	\$ per £	60 3/4	—	—	—
Warschau ..	Zl. p. £	32 7/8	32 1/2	32	33 1/4

1) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 2)

Londen 1)	N.York 2)	Londen
14 Juni 1932..	16 7/8	27 3/8
15 " 1932..	16 15/16	27 1/8
16 " 1932..	16 15/16	27 1/8
17 " 1932..	16 15/16	27 1/2
18 " 1932..	17	27 1/2
20 " 1932..	16 15/16	27 3/8
22 Juni 1931..	13 15/16	28 7/8
27 Juli 1914..	24 15/16	59

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Vorderingen.	7 Juni 1932	15 Juni 1932
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederlandse Bank.....	f 17.158.922,02	f 24.510.790,15
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	" 31.565,06	" 471.132,50
Voor sch. op ult. Mei (resp. Apr.) 1932 aan de gem. verstr. op v. haar d. de Rijksadm. te heffen gem. ink. bel. en opc. op de Rijksink. bel.....	" 4.532.879,88	" 4.330.955,03
Voor sch. op ult. Mei (resp. Apr.) 1932 aan de gem. verstr. op aan haar uit te keeren hoofds. der pers. bel., aand. in de hoofds. der grondbel. en der gem. fondsbel., alsmede opc. op die belastingen en op de vermogensbelasting	—	—
Voor schotten aan Ned.-Indië.....	" 203.249.789,86	" 205.488.940,45
Id. aan Suriname.....	" 12.104.374,97	" 12.104.438,04
Id. aan Curaçao.....	" 7.873.455,08	" 7.873.484,89
Kasvord. weg. credietverst. afh. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand ..	" 108.318.774,69	" 108.254.600,73
Saldo der postrek. v. Rijkscomptabelen	" 8.800.000.—	" 8.800.000.—
Vord. op het Alg. Burg. Pensioenfond(s)	" 29.163.024,70	" 29.807.752,35
Id. op andere Staatsbedrijven 1).....	" 11.855.889,44	" 11.098.140,77
Id. op andere Staatsbedrijven 1).....	" 23.313.342,63	" 23.363.342,63
Kasgeldleeningen aan gemeenten	" 66.059.432,70	" 62.538.132,70

Verplichtingen.

	7 Juni 1932	15 Juni 1932
Schatkistbiljetten in omloop.....	f 230.618.000.—	f 230.618.000.—
Schatkistpromessen in omloop.....	" 215.320.000.—	" 215.250.000.—
Zilverbons in omloop.....	" 1.814.015.—	" 1.807.417.—
Schuld op ult. Mei (resp. Apr.) '32 aan de gem. weg. v. h. d. de Rijksadm. geh. gem. ink. bel. en opc. op de Rijksink. bel.	—	—
Schuld op ult. Mei (resp. Apr.) 1932 aan de gemeenten enz.	" 19.373,99	" 1.235.571,41
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenfond(s)	" 79.762.405,85	" 80.388.099,30
Id. aan andere Staatsbedrijven 1)	" 428.156,27	" 438.156,27
Id. aan diverse instellingen 1)	" 44.073.453,76	" 44.106.670,66

1) In rekg.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Vorderingen:	11 Juni 1932	18 Juni 1932
Betaalmiddelen in 's Lands Kas	—	f 60.943.000.—
w.o. muntbiljetten	—	" 543.000.—
Verplichtingen:		
Voor schot 's Rijks kas e. a. Rijksinstell.	f 204.110.000.—	" 206.295.000.—
Schatkistpromessen	" 17.985.000.—	" 17.985.000.—
Schatkistbiljetten	" 25.520.000.—	" 25.520.000.—
Muntbiljetten in omloop	" 2.976.000.—	" 2.974.000.—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds.	" 7.994.000.—	" 7.994.000.—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.	" 1.249.000.—	" 1.264.000.—
Voor schot van de Javasche Bank.....	" 19.165.000.—	" 17.083.000.—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 20 Juni 1932.

		Activa.		
Binnenl. Wis-	Hfdbk. f	36.213.293,87		
sels, Prom.,	Bijbnk. "	2.109.780,78		
enz. in disc.	Ag.sch. "	9.694.135,62	f	48.017.210,27
Papier o. h. Buitenl. in disconto				"
Idem eigen portef.	f	88.572.287,—		"
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.				" 88.572.287,—
Beleeningen				
incl. vrsch.	Hfdbk. f	33.353.336,93		
in rek.-crt.	Bijbnk. "	8.915.525,91		
op onderp.	Ag.sch. "	56.354.978,03	f	98.623.840,87
Op Effecten	f	87.813.721,16		
Op Goederen en Spec.		810.119,71		" 98.623.840,87
Voorschotten a. h. Rijk				"
Munten Muntmateriaal				
Munt, Goud	f	100.992.185,—		
Muntmat., Goud		876.602.641,73	f	977.594.826,73
Munt, Zilver, enz.		21.798.282,54		" 999.393.109,27 ¹⁾
Muntmat., Zilver				"
Belegging $\frac{1}{5}$ kapitaal, reserves en pensioenfonds				" 21.422.552,73
Gebouwen en Meub. der Bank				" 5.000.000,—
Diverse rekeningen				" 32.105.837,59
			f	1.293.134.837,73
				Passiva.
Kapitaal	f	20.000.000,—		
Reservefonds		7.563.205,59		"
Bijzondere reserve		8.000.000,—		"
Pensioenfonds		7.837.518,84		"
Bankbiljetten in omloop		977.616.075,—		" 176.637,27
Bankassigatiën in omloop				"
Rek.-Cour. f Het Rijk	f	26.074.266,66		
saldo's: Anderen		235.031.950,85		" 261.106.217,51
Diverse rekeningen				" 10.835.183,52
			f	1.293.134.837,73
Beschikbaar metaalsaldo	f	503.652.764,11		
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waarde te Bank gerechtigd is.				" 1.259.131.910,—
¹⁾ Waarvan in het buitenland f 5.520.302,58.				

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. Metaal-schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings-perc.
	Munt	Muntmat.				
20 Juni '32	100992	876.603	977.616	261.283	503.653	81
13 " '32	101192	871.196	989.560	241.839	501.639	81
6 " '32	101192	866.676	1005.293	221.829	498.144	81
30 Mei '32	101191	853.668	1005.655	216.422	489.750	80
23 " '32	101191	844.308	985.912	229.142	483.571	80
17 " '32	101191	836.260	996.608	210.886	478.440	80
22 Juni '31	88.687	408.494	842.202	101.983	159.773	57
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54
Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ¹⁾	
20 Juni 1932	48.017	—	98.624	88.572	32.106	
13 " 1932	48.420	—	95.851	88.572	31.890	
6 " 1932	49.096	—	96.308	88.572	31.669	
30 Mei 1932	50.461	—	100.129	88.572	31.878	
23 " 1932	52.046	—	100.268	88.572	32.028	
17 " 1932	52.928	—	100.369	88.572	31.676	
22 Juni 1931	44.051	—	95.798	228.434	59.208	
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509	

¹⁾ Sedert ten bankstaat van 4 Jan. 1929 op den basis van $\frac{2}{5}$ metaaldekking. ²⁾ Sluitpost activa.**CURAÇOSCHE BANK.**

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Dis-conto's	Voorschotten aan de kolonie	Diverse rekeningen ¹⁾	Diverse rekeningen ²⁾
1 Mei 1932	4.827	5.309	185	25	1.059	198
1 April 1932	4.839	5.489	192	134	1.045	131
1 Maart 1932	4.842	5.338	211	75	920	121
1 Februari 1932	4.524	5.000	192	141	847	450
1 Januari 1932	4.476	4.993	265	27	1.344	524
1 December 1931	4.515	4.881	251	21	1.261	576
1 Mei 1931	4.834	5.398	134	111 ³⁾	1.421	508

¹⁾ Sluitp. der activa. ²⁾ Sluitp. der passiva. ³⁾ Schuld aan de Kolonie.**JAVASCHE BANK.**

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
18 Juni 1932	149.200		224.500	34.300	45.680
11 " 1932	150.100		228.500	32.800	45.580
4 " 1932	150.600		225.200	33.900	46.960
21 Mei 1932	103.331	45.035	222.578	29.985	47.341
14 " 1932	103.290	45.246	227.193	27.831	46.525
7 " 1932	103.285	45.634	229.405	27.178	46.286
30 Apr. 1932	102.520	45.643	223.533	28.738	47.254
20 Juni 1931	115.364	45.633	243.602	35.997	49.158
21 Juni 1930	139.210	24.567	276.238	50.534	33.069
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842
Data	Dis-conto's	Wissels. buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
18 Juni 1932		103.800		***	58
11 " 1932		107.700		***	57
4 " 1932		104.900		***	58
21 Mei 1932	9.831	24.557	38.235	23.967	59
14 " 1932	9.886	24.622	39.221	23.328	58
7 " 1932	9.868	24.328	39.100	23.295	58
30 Apr. 1932	9.920	24.312	37.808	23.450	59
20 Juni 1931	9.379	20.556	38.218	31.389	58
21 Juni 1930	10.451	45.944	46.123	39.090	50
25 Juli 1914	7.259	6.395	75.541	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa.**BANK VAN ENGELAND.**

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities Disc. and Advances	Securities
15 Juni 1932	135.220	357.426	52.054	12.690	25.711
8 " 1932	132.462	357.238	49.483	12.612	25.622
1 " 1932	129.342	355.414	48.204	12.482	25.120
25 Mei 1932	125.761	354.221	45.811	12.172	23.788
18 " 1932	123.523	358.440	39.390	11.689	31.698
11 " 1932	121.485	358.314	37.503	12.096	20.288
17 Juni 1931	161.987	352.266	68.661	9.395	28.044
22 Juli 1914	40.164		29.317		33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
			Bankers	Other Accounts		
15 Juni '32	68.775	20.568	87.546	33.988	52.794	37 $\frac{1}{2}$ ³²
8 " '32	74.260	25.577	85.846	33.472	50.223	34 $\frac{1}{2}$ ³²
1 " '32	62.621	18.553	89.957	34.150	48.928	34 $\frac{1}{2}$ ³²
25 Mei '32	73.915	23.606	77.544	32.948	46.540	34 $\frac{1}{2}$ ¹⁶
18 " '32	69.375	21.427	74.602	32.618	40.083	31 $\frac{1}{2}$ ³²
11 " '32	72.945	13.719	78.030	33.180	38.171	30 $\frac{1}{2}$
17 Juni '31	30.846	15.017	71.446	33.681	69.721	58
22 Juli '14	11.005	14.736		42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.**BANK VAN FRANKRIJK.**

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels.	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen	Renteloos voorschot v. d. Staat
10 Juni '32	80.974	1.164	5.008	6.593	3.335	2.768	3.200
3 " '32	80.171	1.153	5.414	7.364	3.985	2.799	3.200
27 Mei '32	79.470	1.138	4.474	8.687	4.527	2.700	3.200
20 " '32	78.907	1.128	4.585	8.885	5.434	2.719	3.200
12 Juni '31	56.138	845	5.573	25.280	20.584	2.866	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—
Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen ¹⁾	Circulatie	Rekg. Courant			
				Staat	Zelfst. amort. k.	Parti-culieren	
10 Juni '32	6.881	2.151	81.737	90	2.847	24.210	
3 " '32	6.881	2.214	82.406	125	2.870	23.723	
27 Mei '32	6.881	2.039	81.418	536	2.896	24.128	
20 " '32	6.881	2.078	81.247	1.425	2.912	23.016	
12 Juni '31	5.082	2.234	77.012	1.016	8.320	13.383	
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943	

¹⁾ Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buitenl. circ. banken 1)	Deviezen als gouddekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
15 Juni 1932	822,5	90,5	135,7	2.981,0	108,9
7 " 1932	848,4	86,3	138,2	3.031,4	129,2
31 Mei 1932	862,7	87,7	128,6	2.990,2	257,3
23 " 1932	856,3	98,8	134,6	2.797,3	95,2
14 " 1932	851,5	98,8	139,2	3.008,8	102,4
15 Juni 1931	1.765,6	198,1	104,3	2.019,1	154,8
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa 2)	Circulatie	Rekg. Crt.	Diverse Passiva
15 Juni 1932	364,4	769,0	3.815,4	380,4	712,7
7 " 1932	364,4	759,0	3.889,4	357,5	704,7
31 Mei 1932	363,5	804,8	3.960,6	430,6	694,3
23 " 1932	361,6	783,4	3.739,3	364,6	703,1
14 " 1932	361,6	821,1	3.922,9	353,9	690,6
15 Juni 1931	102,7	574,0	3.888,6	323,6	251,5
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 15, 7 Juni, 31, 23, 14 Mei '32 en 15 Juni '31 resp. 26; 23; 14; 32; 25; 38 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen Belgas.

Data 1932	Goud		Goud en zilver b. d. schatkist	Binnen- en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. ald. Staat voor ingetrokken markten	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed in en wissels op het buitenl.						Schatkist	Partic.
16 Juni	2552	—	—	896	59	288	3.599	28	241
9 "	2551	—	—	899	64	288	3.625	14	235
2 "	2543	—	—	916	69	288	3.640	42	207
26 Mei	2542	—	—	936	59	288	3.608	6	282
19 "	2532	—	—	922	65	288	3.616	25	237
18 Juni 1)	1433	860	—	728	33	292	3.186	16	167

1) 1931.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In herdisc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
1 Juni '32	2.751,1	2.080,0	201,6	494,6	35,5
25 Mei '32	2.857,1	2.153,8	207,1	471,3	38,4
18 " '32	2.919,0	2.214,7	203,1	464,9	40,6
11 " '32	2.956,4	2.254,4	207,7	471,5	42,7
4 " '32	2.992,4	2.304,7	210,8	505,8	44,5
27 Apr. '32	3.014,5	2.306,0	218,5	531,8	45,9
3 Juni '31	3.259,1	1.810,8	167,9	172,8	134,2

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dekking-perc. 1)	Algem. Dekking-perc. 2)
1 Juni '32	1.575,2	2.564,4	2.243,1	154,8	57,2	61,4
25 Mei '32	1.525,2	2.532,7	2.320,8	154,7	58,7	63,1
18 " '32	1.466,4	2.558,1	2.289,5	154,8	60,2	64,4
11 " '32	1.385,3	2.551,4	2.273,0	154,8	61,2	65,6
4 " '32	1.286,9	2.561,6	2.237,1	154,9	62,3	66,8
27 Apr. '32	1.191,2	2.526,6	2.234,2	155,2	63,3	67,9
3 Juni '31	598,3	1.583,6	2.484,4	168,4	80,1	84,2

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opelschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Disconto's en beleen.	Beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
25 Mei '32	178	11.588	7.406	1.753	17.102	5.673
18 " '32	180	11.661	7.376	1.718	17.128	5.674
11 " '32	175	11.717	7.423	1.682	17.224	5.709
4 " '32	205	11.842	7.435	1.668	17.272	5.705
27 Apr. '32	225	11.882	7.151	1.657	17.006	5.685
27 Mei '31	29	14.813	7.785	1.847	21.059	7.396

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

21 Juni 1932.

De tarwe-markt was in de afgelopen week bij voortdurend flauw. Wel zijn op sommige dagen te Chicago en te Winnipeg de koersen aan de termijnmarkten iets opgelopen doch spoedig ging de kleine verbetering verloren en trad eene nieuwe verlaging in. De markten staan voornamelijk onder den invloed van de oogstberichten uit het zomertarwebied in de Ver. Staten en in Canada, en deze berichten luiden over het algemeen gunstig. Wanneer al nu en dan werd gesproken over dreigend gevaar van sprinkhanen en over de wenschelijkheid van regenval in sommige gebieden, waar de grond begon uit te drogen, van ernstigen aard waren die klachten niet en van verschillende zijden werd op zeer optimistische wijze gesproken over de voorspoedige en snelle ontwikkeling van het gewas. Over wintertarwe waren in het begin der week de berichten minder gunstig en de markt heeft daarvan eenigen steun ondervonden. Later echter kwamen weder betere berichten, terwijl men spoedig grootere aanvoeren verwacht daar in het Zuiden een begin met dorschen is gemaakt. Het is nog te vroeg om uit de eerste dorschresultaten een oordeel over de opbrengst te vormen, de kwaliteit schijnt alle reden tot tevredenheid te geven. Het congres in de Ver. Staten heeft de verdeling van nog 40 miljoen bushels tarwe van den farm board onder de werkloozen goedgekeurd. Wanneer deze verdeling doorgaat, zou de farmboard aan het einde van dit seizoen nog 50 miljoen bushels over hebben, wat geen drukkende voorraad meer zou zijn. Ook de vooruitzichten in Europa werkten mede tot de flauwe stemming. In die landen, waar wintertarwe geleden heeft van het koude weder gedurende het voorjaar, zijn de vooruitzichten allengs beter geworden. Alleen in midden Europa verwacht men kleinere dan gemiddelde opbrengsten. In de Donaulanden zijn de vooruitzichten gunstig, hoewel ook daar tengevolge van kleineren uitzaai geen oogst verwacht kan worden als in het vorige jaar. De Roemeensche regering zal in het volgende seizoen geen geld voor uitvoerpriemien beschikbaar hebben, wat den uitvoer niet zal aanmoedigen. In Rusland is de met zomertarwe bebouwde oppervlakte kleiner dan in het vorige jaar. Over de ontwikkeling der wintertarwe zijn de berichten gunstig. De Fransche regering heeft het toegestane percentage buitenlandse tarwe verlaagd, zoodat het op het oogenblik 45 pCt. bedraagt. Onder den indruk van de flauwe berichten betreffende de oogsten op het noordelijk halfrond hebben koopers een afwachtende houding aangenomen en op latere aflading niet gekocht. Andere dan Noord-Amerikaansche soorten zijn meegegaan in de prijsverlaging, en Australische tarwe kwamen tot dalende prijzen geregeld zaken tot stand van beperkten omvang. Tegen het einde der week verbeterde de stemming aan de buitenlandse termijnmarkten en stegen de koersen zoowel in Noord-Amerika als in Argentinië weder boven het in den loop der week bereikte laagste punt. Oogstberichten waren daarvan niet de oorzaak. De termijnmarkt te Chicago sloot 1 dollarcent per 60 lbs. lager, die te Winnipeg $\frac{1}{2}$ dollarcent lager dan een week geleden. Het slot te Buenos Aires was 4 centavos per 100 KG. lager, te Rosario 5 centavos lager.

De rogge-markt was op de meeste dagen flauw met weinig kooplust. In hoofdzaak werden zaken van beperkten omvang gedaan in Canadeesche rogge. De prijzen fluctueerden matig in overeenstemming met de koersen aan de termijnmarkt te Winnipeg. Het slot te Winnipeg was 1 dollarcent per 56 lbs. lager. Te Chicago was het slot $\frac{1}{4}$ dollarcent lager. De vooruitzichten van den nieuwen oogst in Duitschland zijn gunstig en gedurende den laatsten tijd verbeterd. De stemming aan de Duitse markten voor oude rogge is niet vast, men meent, dat de nog aanwezige voorraden voldoende zijn om de behoefte te dekken tot de nieuwe rogge geleverd zal kunnen worden.

Het aanbod van dadelijk leverbare maïs verminderde in de afgelopen week snel en per slot van rekening was disponibile maïs moeilijk te vinden. De prijzen daarvoor zijn iets gestegen tot gisteren het aanbod weder ruimer was toen verschillende booten inmiddels waren binnengekomen. De vraag was zeer bevredigend en flinke zaken werden gedaan tot slechts weinig onder de hoogste betaalde prijzen. Op aflading en in stoomende booten bestond dringend aanbod door afladers en de prijzen voor die posities zijn allengs iets gedaald. De groote verschepingen uit Argentinië gedurende de laatste weken hebben de koopers niet geanimeerd om meer te koopen dan noodig was om hunne verkoopen te replaceeren. De Donau is nog steeds niet met grootere hoeveelheden aan de markt en de ge-

AANVOEREN in tons van 100 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	12/18 Juni 1932	Sedert 1 Jan. 1932	Overeenk. tijdvak 1931	12/18 Juni 1932	Sedert 1 Jan. 1932	Overeenk. tijdvak 1931	1932	1931
Tarwe	22.481	688.751	578.223	—	7.408	9.515	696.159	587.738
Rogge	7.494	239.127	162.784	105	1.045	105	240.172	162.889
Boekweit	3.228	14.180	11.636	—	—	145	14.180	11.781
Maïs	20.347	613.844	515.269	—	148.785	118.246	762.629	633.515
Gerst	2.332	181.485	300.023	—	7.271	21.615	188.756	321.638
Haver	711	101.446	143.147	—	2.542	1.410	103.988	144.557
Lijnzaad	1.246	128.824	109.849	7.503	193.768	266.375	322.592	376.224
Lijnkoek	550	47.747	42.118	—	50	204	47.797	42.322
Tarwemeel	398	11.925	56.736	808	7.942	17.746	19.867	74.482
Andere meelsoorten	1.042	21.954	22.150	—	7.096	7.674	29.050	29.824

vraagde prijzen zijn niet verleidelijk tegen die voor Plata-maïs. Aan de termijnmarkt te Buenos Aires was het slot voor maïs 8 centavos per 100 KG. lager, te Rosario 5 centavos lager dan de vorige week.

De omzetten in gerst waren van beperkten omvang. Spoedig verwachte partijen worden weinig aangeboden en met een premie boven latere aflading betaald. In verband met de hooge prijzen, welke voor gerst worden gevraagd in verhouding tot maïs en rogge, is de consumptie van gerst beperkt en zijn koopers voorzichtig bij het doen hunner inkoop. In hoofdzaak wordt Canadeesche gerst aangeboden, van Platagerst is het aanbod klein en ook het aanbod van Donagerst bepaalt zich tot enkele partijen. De prijzen voor Canadeesche gerst zijn in het begin der week iets teruggelopen, doch later trad verbetering in in overeenstemming met eene prijsverhooging aan de termijnmarkt te Winnipeg. Deze sloot ¼ dollarcent per 48 lbs. lager dan een week geleden.

De omzetten in haver blijven beperkt, terwijl het aanbod niet dringend is. Canadeesche haver is duur tegenover andere voederartikelen. Het slot te Winnipeg was ¼ dollarcent lager dan een week geleden. Buenos Aires sloot voor haver 15 centavos lager.

SUIKER.

De vaste stemming der voorafgaande week kon zich ge-

urende de afgelopen week op de verschillende suikermarkten handhaven.

De President van Cuba heeft een decreet geteekend, waarbij bepaald wordt, dat het surplus van dit jaar in 1933 verscheept zal worden, terwijl het export-quotum voor de Ver. Staten in 1933 niet grooter mag zijn dan hetgeen er dit jaar werkelijk naar Amerika verkocht zal zijn.

Verder loopen reeds enigen tijd geruchten, dat een bepaalde groep in Cuba uit den ditjarigen oogst 800.000 tons vrijwillig zoude blokkeeren totdat de prijs 1.12½ d.c. of hooger zal zijn.

Het is begrijpelijk, dat deze berichten tot een zeer vaste stemming in Amerika aanleiding gaven. Voor ruwe suikers werd achtereenvolgens 0.70 d.c., 0.75 d.c. en 0.80 d.c. betaald. Verkoopers, vooral Cuba, toonen zich daarbij uiterst gereserveerd.

De New-Yorksche termijnmarkt was zeer vast, behalve op den laatsten beursdag toen de noteringen enkele punten lager afkwamen. Loco suiker verbeterde echter op dien dag nog 10 punten. Het slot luidde als volgt: Juli 0.80; Sept. 0.87; Oct. 0.90; Dec. 0.93 en Jan. 0.94; terwijl de laatste notering voor Spot Centr. 2.90 bedroeg.

De ontvangsten in de Atlantische havens der Ver. Staten bedroegen deze week 41.000 tons, de versmeltingen 45.000 tons tegen 53.800 tons verleden jaar en de voorraden 342.000 tons tegen 325.700 tons.

STATISTISCH OVERZICHT

	GRANEN EN ZADEN										ZUIVEL EN EIEN					MINERALEN				
	TARWE 79 K.G. La Plata loco Rotterdam/Amsterdam per 100 K.G.		ROGGE No. 2 Canada loco Rotterdam per 100 K.G.		MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G.		GERST No. 3 Canada loco Rotterdam per 2000 K.G.		LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 K.G.		BOTER per K.G. Leeuwarder Comm. Notering		KAAS Edammer Alkmaar Fabriekskaas kl. m/merk		EIEREN Gem. not. Eiermijn Roermond p. 100 st.		STEENKOLEN Westfaalsche/Hollandsche bunkerkolen, ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.		PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 t/m 33.90 Bé s.g. per barrel	
	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	\$	%
1925	17,20	100,0	13,07 ⁵	100,0	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	2,31	100,0	56,—	100,0	9,18	100,0	10,80	100,0	1,68	100,0
1926	15,90	92,4	11,75	89,9	174,25	75,3	196,75	83,4	360,50	77,9	1,98	85,7	43,15	77,1	8,15	88,8	17,90	165,7	1,89	112,5
1927	14,75	85,8	12,47 ⁵	95,4	176,00	76,0	237,00	100,4	362,50	78,4	2,03	87,9	43,30	77,3	7,96	86,7	11,25	104,2	1,30	77,4
1928	13,47 ⁵	78,3	13,15	100,6	226,00	97,7	228,50	96,8	363,00	78,5	2,11	91,3	48,05	85,8	7,99	87,0	10,10	93,5	1,20	71,4
1929	12,25	71,2	10,87 ⁵	83,2	204,00	88,1	179,75	76,2	419,25	90,6	2,05	88,7	45,40	81,1	8,11	88,3	11,40	105,6	1,23	73,2
1930	9,67 ⁵	56,3	6,22 ⁵	47,6	136,75	59,1	111,75	47,4	356,00	77,0	1,66	71,9	38,45	68,7	6,72	73,2	11,35	105,1	1,12	66,7
1931	5,55	32,3	4,55	34,8	84,50	36,5	107,25	45,4	187,00	40,4	1,34	58,0	31,30	56,9	5,35	58,3	10,05	93,1	0,58	34,5
Jan. 1930	12,67 ⁵	73,7	9,35	71,5	149,25	64,5	151,25	64,1	433,75	93,8	2,00	86,6	43,95	78,5	5,55	82,2	11,75	108,8	1,21	72,0
Febr. "	11,72 ⁵	68,2	8,17 ⁵	62,5	139,00	60,0	135,75	57,5	398,50	86,2	2,03	87,9	41,15	73,5	6,90	75,2	11,75	108,8	1,11	66,1
Maart "	10,90	63,4	7,15	54,7	143,50	62,0	125,00	53,0	390,00	84,3	1,71	74,0	41,25	73,7	5,18	56,4	11,55	106,9	1,11	66,1
April "	11,17 ⁵	65,0	7,62 ⁵	58,3	180,25	77,8	129,75	55,0	431,00	93,2	1,50	64,9	36,50	65,2	5,16	56,2	11,35	105,1	1,16 ⁵	69,3
Mei "	10,45	60,8	6,55	50,1	148,50	64,1	114,50	48,5	405,00	87,6	1,44	62,3	37,20	66,4	5,30	57,7	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5
Juni "	10,05	58,4	5,17 ⁵	39,6	145,50	62,9	103,75	44,0	385,50	83,4	1,54	66,7	37,—	66,1	5,09	55,4	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5
Juli "	9,55	55,5	5,82 ⁵	44,6	157,75	68,1	108,00	45,8	345,75	74,8	1,72	74,5	39,90	71,3	5,99	65,3	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5
Aug. "	9,45	54,9	6,30	48,2	146,00	63,1	116,25	49,3	365,00	78,9	1,58	68,4	40,20	71,8	6,03	65,7	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5
Sept. "	8,40	48,8	5,25	40,2	127,50	55,1	99,00	41,9	318,75	68,9	1,64	71,0	37,55	67,1	7,23	78,8	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5
Oct. "	7,40	43,0	4,62 ⁵	35,4	112,25	48,5	86,00	36,4	281,25	60,8	1,63	70,6	36,90	65,9	8,63	93,7	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5
Nov. "	7,25	42,2	4,25	32,5	94,50	40,8	82,25	34,9	270,75	58,5	1,58	68,4	36,50	65,2	9,63	104,9	10,90	100,9	0,85	50,6
Dec. "	7,07 ⁵	41,1	4,30	32,9	96,00	41,5	91,00	38,6	247,75	53,6	1,55	67,1	33,50	59,8	7,97	86,8	10,85	100,5	0,85	50,6
Jan. 1931	6,52 ⁵	37,9	4,—	30,6	84,50	36,5	86,25	36,5	207,50	44,9	1,61	69,7	32,25	57,6	6,63	72,2	10,30	95,4	0,85	50,6
Febr. "	5,77 ⁵	33,6	3,90	29,8	87,50	37,8	85,75	36,3	206,25	44,6	1,66	71,9	33,80	60,4	6,21	67,6	10,30	95,4	0,85	50,6
Maart "	5,62 ⁵	32,7	4,20	32,1	103,00	44,5	104,75	44,4	214,00	46,3	1,47	63,6	35,00	62,5	4,94	53,8	10,30	95,4	0,66	39,3
April "	5,90	34,3	4,42 ⁵	33,8	112,00	48,4	117,00	49,6	197,75	42,8	1,35	58,4	31,60	56,4	4,20	45,8	10,15	94,0	0,53	31,5
Mei "	6,15	35,8	4,97 ⁵	38,0	95,75	41,4	124,00	52,5	189,00	40,9	1,26	54,5	30,85	55,1	4,07 ⁵	44,4	10,00	92,6	0,53	31,5
Juni "	5,75	33,4	5,05	38,6	86,75	37,5	116,50	49,4	191,50	41,4	1,29	55,8	33,50	59,8	4,30	46,8	10,00	92,6	0,34 ⁵	20,5
Juli "	5,42 ⁵	31,5	4,70	35,9	84,25	36,4	115,75	49,0	211,00	45,6	1,32	57,1	37,75	67,4	4,40	47,9	10,00	92,6	0,24	14,3
Aug. "	4,97 ⁵	28,9	4,02 ⁵	30,8	74,50	32,2	119,50	50,6	185,50	40,1	1,30	56,3	36,00	64,3	4,98	54,2	10,00	92,6	0,43 ⁵	25,9
Sept. "	4,77 ⁵	27,8	4,27 ⁵	32,7	68,00	29,4	97,00	41,1	164,25	35,5	1,27	55,0	32,25	57,6	5,77 ⁵	62,9	10,00	92,6	0,56	33,2
Oct. "	5,—	29,1	4,47 ⁵	34,2	68,50	29,6	94,75	40,1	160,25	34,6	1,24	53,7	26,25	46,9	6,27 ⁵	68,4	9,90	91,7	0,56	33,2
Nov. "	5,82 ⁵	33,9	5,47 ⁵	41,9	81,00	35,0	114,50	48,5	169,75	36,7	1,17	50,6	24,75	44,2	7,07	77,0	9,90	91,7	0,68	40,4
Dec. "	4,92 ⁵	28,6	4,95	37,9	69,25	29,9	111,25	47,1	145,75	31,5	1,18	51,1	21,40	38,2	5,32 ⁵	58,0	9,90	91,7	0,71	42,3
Jan. 1932	5,05	29,4	5,07 ⁵	38,8	71,25	30,8	114,00	48,3	142,50	31,0	1,16	50,2	25,75	46,0	4,71	51,3	8,25	76,3	0,71	42,3
Febr. "	5,30	30,8	5,07 ⁵	38,8	74,00	32,0	108,50	46,0	142,25	30,8	1,34	58,0	27,75	49,6	3,79	41,3	8,25	76,3	0,71	42,3
Maart "	5,52 ⁵	32,1	5,80	44,4	86,75	37,5	118,00	50,0	143,25	31,0	0,98	42,4	23,65	42,2	3,42 ⁵	37,3	8,35	77,3	0,71	42,3
April "	5,65	32,7	6,22 ⁵	47,6	88,75	38,3	124,50	52,8	135,25	29,2	0,99	42,9	19,60	35,0	2,77 ⁵	30,2	8,65	80,1	0,86	51,2
Mei "	5,60	32,6	5,30	40,5	78,00	33,7	116,00	49,2	130,25	28,2	0,82	35,5	19,65	35,1	2,88	31,4	8,30	76,9	0,86	51,2
6 Juni "	5,60	32,6	4,30	32,9	78,00	33,7	110,00	42,8	130,00	28,1	1,— ⁸	43,3	24,— ⁸	42,9	2,85	31,0	8,30	76,9	0,86	51,2
13 "	5,30	30,8	4,20	32,1	83,00	35,9	106,00	44,9	129,50	28,0	1,15 ⁹	49,8	24,50 ⁹	43,8	3,05	33,2	8,30	76,9	0,86	51,2
20 "	5,05	29,4	4,05	31,0	77,50	33,5	107,00	45,8	128,00	27,7	1,15 ⁹	49,8	24,50 ⁹	43,8	3,07 ⁵	33,5	8,20	75,9	0,86	51,2

1) Men zie voor de toel. op dezen staat de nos. van 8 en 15 Aug. 1928 (No. 658 en 659) pag. 689/90 en 709. 2) Tot Jan. 1931 Hard Winter No. 2. 3) Tot Jan. 1928 Zuid-Russ

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1932	1931	1930
	tons	tons	tons
Productie	2.700.000	3.122.186	4.671.260
Ontvangsten	26.218	23.752	46.747
Totaal sedert 1/1	1.175.456	1.432.159	2.811.232
Verscheppingen	45.532	34.913	68.077
Voorraad afscheepavens .	1.201.430	1.663.875	1.659.891

Willett & Gray raamt de consumptie der geheele wereld gedurende 1931 op 26.679.000 tons. Het cijfer voor 1930 was 25.272.000 en voor 1929 26.080.000 tons.

In Engeland bestond goede kooplust voor ruwe suikers, waardoor de prijzen geleidelijk konden verbeteren tot ca. Sh. 5/3 voor rietsuiker.

De Londensche termijnmarkt was willig met flinke omzetting tot aantrekkelijke prijzen. Het slot luidde als volgt: Aug. Sh. 5/2¼, Dec. Sh. 5/5½, Mrt. Sh. 5/8½ en Mei Sh. 5/10½; Rietsuiker basis 96 pCt. c.i.f.

Op Java verkocht de V.I.S.P. ruim 13.000 tons Supérieur.

Hier te lande was de stemming aanvankelijk afwachtend. De noteringen op de Amsterdamsche termijnmarkt trokken dan ook slechts langzaam aan. Pas op den laatsten beursdag, toen de berichten uit het buitenland zeer vast bleven, trad ook hier goede kooplust aan den dag en stegen de noteringen met f ¾, waardoor het slot de volgende cijfers toonde: Aug. f 6¾; Dec. f 67/8 en Maart f 7¾.

KOFFIE.

Het artikel verkeerde in de afgelopen week wederom in vaste stemming. In overeenstemming met een verdere lichte stijging van den wisselkoers in Brazilië liepen de kost- en vrachtprijzen van Rio en van Santos in de meeste gevallen nog ¼ ct. per ½ K.G. op. Ook Nederlandsch-Indië was, na de kalmerende stemming van de vorige week, wederom vast en de cif-prijzen der ongewasschen Sumatra Robusta-soorten stegen ½ à ¾ ct. per ½ K.G., waartegenover gewasschen Robusta onveranderd bleef.

De in de afgelopen week in de havenplaatsen van Brazilië vernietigde hoeveelheid bedroeg volgens opgave van den Koffie-Raad 50.000 balen Santos, 11.000 balen Rio en 6.000 balen Victoria, tezamen 67.000 balen. Sedert 1 Juli

zijn thans vernietigd 3.711.449 balen Santos, 979.945 balen Rio en 313.093 balen Victoria, tezamen 5.004.487 balen. Met de 559.000 balen, vóór 1 Juli 1931 vernietigd, komt nu de geheele hoeveelheid op 5.563.487 balen. Bovendien is bekend gemaakt, dat in de week, eindigende op 11 Juni, te Sao Paulo verbrand zijn 232.800 balen, waardoor de hoeveelheid van de aldaar vernietigde koffie in totaal gestegen is tot 2.400.100 balen. Op verschillende andere plaatsen zijn sedert 1 Juli nog verbrand 85.100 balen.

Ook ditmaal was de hoeveelheid, die te Sao Paulo verbrand is, weder zeer groot. In den laatsten tijd bedroeg zij per week telkens ongeveer 160.000 à 280.000 bn., wat met de vernietigde koffie in de havenplaatsen een wekelijksch kwantum vormde van ongeveer 220.000 à 340.000 bn. Dat op deze wijze niet onbeperkt zal kunnen worden voortgegaan is meer dan waarschijnlijk, want, zooals reeds vroeger te dezer plaatse is uitgerekend, stelt het extra uitvoerrecht van 15 goudshillingen (vanaf 3 Mei: van 55 Milreis) per baal den Koffieraad in staat voor elke baal, die uitgevoerd wordt, ongeveer een halve baal van de ordinaire kwaliteiten op te koop voor vernietiging. Aangezien nu de statistiek uitwijst, dat de consumptie in Europa zoowel als in Amerika onder den invloed van de wereldcrisis afnemende is, moet voor het volgend seizoen denkkelijk gerekend worden op een totaal verbruik van 23½ à 24 miljoen balen. Hiervan blijft na afrek van 10 miljoen balen voor de „Milds” 13½ à 14 miljoen balen voor Brazilië over. Deze hoeveelheid zou volgens de hierbovengenoemde becijfering den Koffieraad in staat stellen in het volgend oogstjaar voor vernietiging aan te koop ongeveer 7 miljoen balen, of per week ongeveer 135.000 balen. De verklaring, dat op het oogenblik zooveel grotere hoeveelheden verbrand worden, is wellicht te zoeken in de omstandigheid, dat het tegen het einde van het vorig jaar door de Braziliaansche Bank aan den Koffieraad verleende crediet van 300.000 Conto's thans ook wordt verbruikt. Wanneer dit juist is, zal uit dat crediet, tezamen met de opbrengst van het uitvoerrecht, nog geruimen tijd met vernietiging op de tegenwoordige schaal kunnen worden voortgegaan. Zoodra het crediet echter uitgeput raakt, zal alleen op de opbrengst van het uitvoerrecht moeten worden geteerd, tenzij Brazilië dan kans mocht zien weder nieuwe bronnen aan te boren. Het is trouwens duidelijk, dat, nu het systeem van vernietiging

VAN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

METALEN										TEXTIELGOEDEREN					DIVERSEN				
ZILVER		IJZER		KOPER		TIN		LOOD		KATOEN	WOL		WOL		KOE-	KALK-			
cash Londen	per Standard Ounce	Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesbrough per Eng. ton	per Eng. ton	Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton	per Eng. ton	locoprijzen Londen per Eng. ton	per Eng. ton	Locoprijzen Londen per Eng. ton	per Eng. ton	Middling locoprijzen New-York per lb.	gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.	gekamde Australische, Crossbred Colonial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.	per lb.	Gaaf, open kop 57-61 pnd.	SALPETER Gld. per 100 KG. netto				
pence	%	Sh.	%	£	%	£	%	£	%	\$ cts.	%	pence	%	pence	%	fl.	%	fl.	%
32 1/8	100,0	73/-	100,0	62.1/6	100,0	261.17/-	100,0	36.8/6	100,0	23,25	100,0	55,00	100,0	29,50	100,0	34,70	100,0	12,-	100,0
28 1/8	89,3	86/6	118,5	58.1/6	93,5	290.17/6	111,1	31.1/6	85,3	17,55	75,5	47,25	85,9	24,75	83,9	28,46	82,0	11,61	96,8
26 1/4	83,3	73/-	100,0	55.14/-	89,7	290.4/-	110,8	24.4/-	66,4	17,50	75,3	48,50	88,2	26,50	89,8	40,43	116,5	11,48	95,7
26 1/8	81,1	66/-	90,4	63.16/-	102,8	227.5/-	86,8	21.1/-	57,8	20,00	86,0	51,50	93,6	30,50	103,4	47,58	137,1	11,48	95,7
24 1/8	76,2	70/6	96,6	75.14/-	121,9	203.15,6	77,8	23.5/-	63,8	19,15	82,4	39,-	70,9	25,25	85,6	32,25	92,9	10,60	88,3
17 1/8	55,4	67/-	91,8	54.13/-	88,0	142.5/-	54,3	18.1/6	49,6	13,35	58,3	26,75	48,6	16,25	55,1	25,36	73,1	9,84	82,0
13 1/8	41,6	55/-	75,3	36.5/-	58,4	110.1/-	42,0	12.1/-	33,1	8,60	37,0	21,50	39,1	12,00	40,7	18,65	53,7	8,61	71,8
20 1/8	65,3	72/6	99,3	71.9/6	155,1	174.13/-	66,7	21.11/-	59,4	17,15	73,8	29,50	53,6	19,25	65,3	26,63	76,7	10,11	84,3
20 1/8	62,6	72/6	99,3	71.12/6	115,4	174.4/-	66,5	21.4/-	58,2	15,45	66,4	28,50	51,8	17,75	60,2	24,50	70,6	10,21	85,1
19 1/8	59,5	70/-	95,9	68.19/6	111,1	165.18/-	63,4	18.16/-	51,6	15,20	65,4	26,25	47,7	16,50	55,9	24,-	69,2	10,21	85,1
19 1/8	61,0	67/6	92,5	61.3/-	98,5	161.17/6	61,8	18.6/6	50,3	16,45	70,5	27,25	49,5	17,25	58,5	24,13	69,5	10,21	85,1
18 1/8	59,0	67/6	92,5	53.9/-	86,1	145.-/-	55,4	17.16/-	48,9	16,50	71,0	28,75	52,3	18,00	61,0	26,25	75,6	10,21	85,1
16 1/8	50,0	67/6	92,5	50.1/6	80,7	136.4/6	52,0	17.19/-	49,3	14,50	62,4	27,75	50,5	17,50	59,3	26,63	76,7	10,21	85,1
16	49,9	67/6	92,5	48.2/-	77,5	134.17/6	51,5	18.3/-	49,8	13,10	56,3	27,00	49,1	16,75	56,8	24,25	69,9	9,18	76,5
16 1/8	51,0	65/-	89,0	47.15/-	76,9	135.5/6	51,7	18.6/-	50,2	11,95	51,4	27,25	49,5	16,50	55,9	24,88	71,7	9,28	77,3
16 1/8	52,0	63/6	87,1	46.3/-	74,6	132.6/-	50,5	17.18/-	49,1	11,-	47,3	27,00	49,1	15,75	53,4	26,50	76,4	9,39	78,3
16 1/8	51,5	63/6 5	87,1	43.-/-	69,3	117.13/-	44,9	15.15/-	43,2	10,55	45,4	24,50	44,5	14,50	49,2	26,25	75,6	9,49	79,1
16 1/8	51,9	63 6 6	87,1	46.8/6	74,8	113.16/-	43,5	15.18/6	43,7	10,85	46,7	24,00	43,6	13,00	44,1	25,25	72,8	9,70	80,8
16 1/8	51,9	63/6 6	87,1	47.6/6	76,2	115.3/-	44,0	15.5/6	41,9	9,95	42,8	22,50	40,9	12,50	42,4	25,-	72,0	9,90	82,6
13 1/8	43,2	60/6	82,9	45.7/6	73,1	116.8/-	44,4	14.-/6	38,5	10,30	44,3	21,25	38,6	12,00	40,7	24,63	71,0	10,11	84,3
12 1/2	38,9	58 6	80,3	45.1/6	72,6	117.-/6	44,7	13.5 6	36,4	10,95	47,1	21,75	39,5	12,00	40,7	22,50	64,8	10,21	85,1
13 1/8	41,8	58/6	80,3	45.1/6	72,6	122.1/-	46,6	13.3/6	36,2	10,90	46,9	25,25	45,9	14,50	49,2	22,25	64,1	10,21	85,1
13 1/8	40,9	58 6	80,3	42.15/6	68,9	113.4/-	43,2	12.10/-	34,3	10,25	44,1	24,50	44,5	14,50	49,2	22,25	64,1	10,21	85,1
12 1/8	40,3	58/6	80,3	39.6 6	63,4	104.17/-	40,0	11.10/6	31,6	9,40	40,4	23,50	42,7	13,00	44,1	21,75	62,7	10,21	85,1
12 1/8	40,1	58/6	80,3	36.6/6	58,5	106.2/6	40,5	11.11/6	31,8	9,10	39,1	22,00	40,0	12,50	42,4	19,13	55,1	10,21	85,1
13 1/8	41,2	58/6	80,3	34.14/-	55,9	112.5/6	42,9	12.15/6	35,1	9,25	39,8	22,25	40,5	12,50	42,4	20,25	58,4	8,26	68,8
12 1/8	39,9	58/6	80,3	32.15/-	52,8	114.19/6	43,9	11.19/6	32,9	7,20	31,0	22,25	40,5	12,00	40,7	18,75	54,0	7,-	58,3
13 1/8	41,4	55/6	76,0	30.3/6	48,6	111.16/-	42,7	11.4/-	31,1	6,55	28,2	20,00	36,4	11,00	37,3	18,-	51,9	6,50	54,2
13 1/8	43,0	46/-	63,0	28.2/6	45,3	101.1/6	38,6	10.9 6	28,8	6,30	27,2	19,50	35,5	10,75	36,4	17,50	50,3	6,65	55,4
14 1/8	45,1	44/6	61,0	27.19/6	45,1	102.-/-	39,0	11.5/-	30,9	6,40	27,5	19,00	34,5	10,75	36,4	16,75	48,3	6,80	56,7
14 1/8	44,6	41/6	56,8	27.6/6	44,2	98.17/6	37,8	10.16/-	29,6	6,30	27,2	16,25	30,5	9,00	30,5	-	69,5	57,9	57,9
13 1/8	43,2	41/6	56,8	27.14/6	44,7	98.18/-	37,8	10.14/-	29,4	6,65	28,6	16,50	30,0	9,00	30,5	11,63	33,5	7,10	59,2
14	43,6	41/6	56,8	26.4/-	42,2	99.2/6	37,9	10.5/-	28,1	6,90	29,7	16,25	29,5	9,00	30,5	11,75	33,9	7,25	60,4
13 1/4	42,8	44/-	60,3	24.18/-	40,1	96.6/-	36,8	9.9/-	25,9	6,90	29,7	16,50	30,0	8,75	29,7	10,25	29,5	7,40	61,7
13 1/8	40,9	45/-	61,6	23.8/-	37,7	84.15/6	32,4	8.16/6	24,2	6,25	26,9	16,50	30,0	9,00	30,5	9,25	26,7	7,40	61,7
12 1/8	39,3	44/-	60,3	21.6/-	34,3	89.13/6	34,2	8.-/-	22,0	5,80	24,9	15,75	28,6	8,25	28,0	8,88	25,6	7,40	61,7
12 1/8 7	40,1	44/6	61,0	20.8/6	32,9	89.18/-	34,3	7.8/-	20,3	5,20	22,4	15,25 11	27,7	8,00 11	27,1	-	-	7,40	61,7
12 1/8	39,3	44/-	60,3	20.9/-	33,0	81.7/-	31,1	7.2/6	19,6	5,15	22,2	15,25 13	27,7	7,75 13	26,3	-	-	7,40	61,7
12 1/8	39,1	43/6	59,6	20.18/-	33,7	84.16/6	32,4	7.4/6	19,8	5,30	22,8	15,25 13	27,7	7,75 13	27,7	-	-	7,40	61,7

Western: vanaf Jan. 1928 tot 16 Dec. 1929 American No. 2, van 16 Dec. 1929 tot 26 Mei 1930 74/5 K.G. Hongaarsche, vanaf 26 Mei 1930 tot 23 Mei 1932 74 K.G.

1) Notering Schotland 59/6. 2) 58/- 3) 4 Juni. 4) 3 Juni. 5) 10 Juni. 6) 17 Juni. 7) 2 Juni. 8) 9 Juni. 9) 16 Juni.

eenmaal gekozen is, alleen verbranding in grooten omvang eenige vermindering van betekenis in de teruggehouden voorraden brengen kan, want, nu de volgende oogst van Brazilië op het oogenblik wel niet groot maar toch, zooals in het vorig Overzicht is vermeld, al op 16½ a 17 miljoen balen wordt geraamd, zou een verbruik van 13½ a 14 miljoen balen weder een overschot beteekenen, al is het dan ook slechts een van 3 miljoen balen. Een vernietiging van 7 miljoen balen alleen, bekostigd uit het uitvoerrecht, zou dan slechts een voorraadsvermindering van 4 miljoen balen ten gevolge hebben, wat bij de enorme grootte der voorraden (begin vorige maand bedroegen zij nog 26.715.000 balen) slechts onbeduidend zou kunnen worden genoemd. Bovendien moet niet uit het oog worden verloren, dat het voorschot van de Braziliaansche Bank later weder zal moeten worden terugbetaald, en wanneer dit zou moeten geschieden uit de opbrengst van het uitvoerrecht, zou dan weder zooveel minder geld beschikbaar komen voor opkoop ter vernietiging. Begrijpelijk is het dan ook, dat onder deze omstandigheden het vertrouwen alom nog altijd niet groot is en dat de handel overal nog zeer beperkt blijft.

Dezer dagen is bekend gemaakt, dat de dagelijksche aanvoeren in de haven van Rio zullen worden verminderd in 12.950 balen en dat dit besluit genomen is ten einde den voorraad in de afscheephaven op lager peil te houden.

De kost- en vrachtaanbiedingen van Santos, omgerekend in cents per ½ K.G., komen op het oogenblik uit: voor gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping op ongeveer 28½ a 29¼ ct., voor dito Prime Santos op ongeveer 29¼ a 30 ct. en voor Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, op ongeveer 22½ a 23½ ct.

In Nederlandsch-Indië zijn de prijzen van Palembang Robusta met ⅝ ct., van Benkoelen Robusta met ½ ct. en van Mandheling Robusta met ¼ ct. gestegen, doch gewasschen Robusta bleef onveranderd. De noteeringen in de eerste hand zijn op het oogenblik:

Palembang Robusta, Juni/Juli verscheping, 17½ ct.; Benkoelen Robusta, Juni/Juli verscheping, 18 ct.; Mandheling Robusta, Juni/Juli verscheping, 19½ ct.; W.I.B. f.a.g. Robusta, Juni/Juli verscheping, 23 ct., alles per ½ K.G., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

Aan de Rotterdamse termijnmarkt liepen de noteeringen ¼ a ⅝ ct. op. September staat thans 22½ ct. en de

verder verwijderde maanden staan 22 ct. per ½ K.G. genoteerd.

De officieele loco-noteeringen bleven onveranderd 24 ct. per ½ K.G. voor Robusta en 29 ct. voor Superior Santos.

De slot-noteeringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei
20 Juni	\$ 6.34	\$ 6.29	\$ 6.29	\$ 6.30
13 Juni	„ 6.26	„ 6.16	„ 6.14	„ 6.14
6 Juni	„ 6.41	„ 6.30	„ 6.32	„ 6.32
27 Mei	„ 6.48	„ 6.38	„ 6.40	„ 6.40

Rotterdam, 21 Juni 1932.

THEE.

De stemming op de theemarkt te Londen heeft in de afgelopen week weinig verandering te zien gegeven. De goedkope theeën waren gevraagd en ten volle prijshoudend, terwijl de superieure theeën dikwijls in prijs terugliepen.

Van de Java- en Sumatra-theeën waren de soorten met gelpunt iets beter in prijs, doch de overige sorteeringen waren meestal prijshoudend.

Voor Britsch-Indische soorten waren de prijzen der Goed Midden G.O.P.'s van ½ tot 3 d. lager, terwijl de goedkope theeën evenals bij de Java en Sumatra-soorten, vast waren.

Voor Ceylon-theeën bestond weinig belangstelling, zoodat de prijzen van ¼—2 d. lager waren.

Volgens publicaties der Vereeniging voor de Thee-cultuur in Ned.-Indië bedroeg de aanvoer van thee in het Vereenigd Koninkrijk gedurende de maand April 26.3 miljoen lbs. en gedurende Mei 31.6 miljoen lbs., waartegenover gedurende dezelfde maanden van 1931 resp. 26.4 miljoen lbs. en 25.3 miljoen.

De uitvoer beliep in April 7.4 miljoen lbs. (v.j. 9 miljoen), in Mei 1.3 miljoen lbs. (v.j. 5.9 miljoen). De totale aanvoer Januari/Mei bedroeg in 1932 190.3 miljoen lbs., tegenover 178.4 in 1931, terwijl de uitvoer gedurende diezelfde periode 28.7 miljoen bedroeg (v.j. 36.1 miljoen).

De Netto-uitvoer van China bedroeg gedurende 1931 41.440.000 K.G. tegenover 40.584.000 K.G. in 1930.

De thee-uitvoer van Sumatra bedroeg voor de maand Mei 979.000 K.G. (v.j. 1.211.000 K.G.). Gedurende Januari/Mei beliep deze 5.661.000 K.G. (v.j. 5.159.000 K.G.).

Amsterdam, 20 Juni 1932.

Vervolg STATISTISCH OVERZICHT VAN GROOTHANDELSPRIJZEN.

	DIVERSEN		KOLONIALE PRODUCTEN										INDEXCIJFERS					
	VURENHOUT basis 7" f.o.b. Zweden/Finland per standaard van 4.672 M ³ .		RUBBER ¹⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.		SUIKER Witte kristal-suiker loco R'dam/A'dam per 100 K.G.		KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per ½ K.G.		THEE Af. N.-I. theev. A'dam gem. pr. Java- en Sumatrathee p. ½ K.G.		COPRA Ned.-Ind. f.m.s. per 100 K.G. Amsterdam		Bruto-gewicht v. d. buit. handel Nederland 1925 = 100		Centr. Bureau v. d. Stat. herleid van 1913 = 100 tot 1925 = 100		The Economist herleid van 1927 = 100 tot 1925 = 100	
	f	%	Sh.	%	fl.	%	cts.	%	cts.	%	f	%	In-voer	Uit-voer				
1925	159,75	100	2/11,625	100,0	18,75	100,0	61,375	100,0	84,5	100,0	35,875	100,0	100	100	100,0	100,0	100,0	
1926	153,50	96,1	2/1	67,4	17,50	93,3	55,375	90,2	94,25	111,5	34,—	94,8	112	128	93,2	92,9	92,9	
1927	160,50	100,5	1/6,375	51,6	19,12 ⁵	102,0	46,875	76,4	82,75	97,9	32,62 ⁵	90,9	113	116	95,4	89,5	89,5	
1928	151,50	94,8	-/10,75	30,2	15,85	84,5	49,625	80,9	75,25	89,1	31,87 ⁵	88,9	118	128	96,4	87,6	87,6	
1929	146,00	91,4	-/10,25	28,8	13,—	69,3	50,75	82,7	69,25	82,0	27,37 ⁵	76,3	122	132	91,6	82,6	82,6	
1930	141,50	88,6	-/5,875	16,5	9,60	51,2	32	52,1	60,75	71,8	22,62 ⁵	63,1	124	135	75,5	69,4	69,4	
1931	110,75	69,3	-/3	8,4	8,—	42,7	25	40,7	42,50	50,3	15,37 ⁵	42,9	117	136	62,6	57,9	57,9	
Jan. 1930	147,50	93,9	-/7,375	20,7	11,67 ⁵	62,3	35	57,0	60,50	71,6	26,87 ⁵	74,9	128	136	84,5	76,9	76,9	
Febr. "	147,50	92,3	-/8	22,5	11,40	60,8	35	57,0	58,25	68,9	26,37 ⁵	73,5	112	126	81,3	75,2	75,2	
Maart "	147,50	92,3	-/7,625	21,4	10,70	57,1	35	57,0	62,25	73,7	25,25	70,4	125	131	78,7	74,2	74,2	
April "	147,50	92,3	-/7,375	20,7	10,55	56,3	35	57,0	59,50	70,4	26,12 ⁵	72,8	115	127	78,7	72,8	72,8	
Mei "	145,00	90,8	-/6,875	19,3	9,80	52,3	34,75	56,6	58	68,6	25,50	71,1	132	132	76,1	72,0	72,0	
Juni "	145,00	90,8	-/6,125	17,2	9,77 ⁵	52,1	33	53,8	58	68,6	22,87 ⁵	63,8	131	133	76,1	70,4	70,4	
Juli "	142,50	89,2	-/5,625	15,8	9,27 ⁵	49,5	31,50	51,3	55,50	65,7	21,75	60,6	138	141	74,2	69,3	69,3	
Aug. "	142,50	89,2	-/4,875	13,8	8,50	45,3	29,50	48,1	55,25	65,4	20,—	55,7	129	145	73,5	67,9	67,9	
Sept. "	140,00	87,6	-/4,125	11,6	7,97 ⁵	42,5	28,25	46,0	59,50	70,4	19,25	53,7	122	126	72,3	65,4	65,4	
Oct. "	132,50	82,9	-/4	11,2	8,62 ⁵	46,0	29	47,3	66,50	78,7	18,75	52,3	128	152	71,6	64,6	64,6	
Nov. "	130,00	81,4	-/4,375	12,3	8,75	46,7	29	47,3	68,25	80,8	19,37 ⁵	54,0	121	139	71,0	63,3	63,3	
Dec. "	130,00	81,4	-/4,375	12,3	8,20	43,7	29	47,3	66,75	79,0	19,—	53,0	105	129	69,0	61,3	61,3	
Jan. 1931	125,00	78,2	-/4,25	11,9	8,20	43,7	28	45,6	66,25	78,4	18,25	50,9	121	132	67,7	59,2	59,2	
Febr. "	125,00	78,2	-/3,875	10,9	8,20	43,7	26,25	42,8	53	62,7	18,12 ⁵	50,7	96	121	67,1	59,4	59,4	
Maart "	125,00	78,2	-/3,75	10,5	8,30	44,3	25,50	41,5	45	53,3	18,62 ⁵	51,9	107	140	66,5	59,1	59,1	
April "	125,00	78,2	-/3,125	8,8	8,57 ⁵	45,7	24,75	40,3	43	50,9	17,50	48,8	110	138	65,8	58,4	58,4	
Mei "	125,00	78,2	-/3,125	8,8	8,50	45,3	25	40,7	40,25	47,6	15,37 ⁵	42,9	114	141	65,8	56,8	56,8	
Juni "	110,00	68,9	-/3,125	8,8	8,57 ⁵	45,7	25,75	42,0	39,50	46,7	14,12 ⁵	39,4	127	133	64,5	56,8	56,8	
Juli "	110,00	68,9	-/3	8,4	8,77 ⁵	46,6	27	44,0	38,25	45,3	15,—	41,8	138	153	62,6	55,8	55,8	
Aug. "	100,00	62,6	-/2,5	7,0	7,90	42,1	25,50	41,5	38,50	45,6	14,12 ⁵	39,4	122	142	60,6	55,6	55,6	
Sept. "	100,00	62,6	-/2,375	6,7	7,52 ⁵	40,1	23,75	38,7	37,50	44,4	13,37 ⁵	37,3	125	146	58,7	58,1	58,1	
Oct. "	100,00	62,6	-/2,375	6,7	7,55	40,3	23	37,5	37,75	44,7	13,25	36,9	119	146	58,7	58,5	58,5	
Nov. "	100,00	62,6	-/2,25	6,3	7,15	38,1	23	37,5	37	43,8	13,75	38,3	113	132	58,7	58,8	58,8	
Dec. "	82,50	51,6	-/2,25	6,3	6,75	36,0	23	37,5	35	41,4	12,75	35,5	115	114	54,8	58,8	58,8	
Jan. 1932	82,50	51,6	-/2,125	6,0	7,35	39,2	23	37,5	32	37,9	13,12 ⁵	36,6	103	107	54,2	58,4	58,4	
Febr. "	82,50	51,6	-/2	5,6	7,05	37,6	23	37,5	30	35,5	14,50	40,4	86	111	53,5	59,8	59,8	
Maart "	70,00	43,8	-/1,625	4,6	6,25	34,8	23	37,5	31	36,7	14,75	41,1	87	116	52,9	58,3	58,3	
April "	70,00	43,8	-/1,5	4,2	5,90	31,5	23	37,5	29,25	34,6	14,—	39,0	89	110	51,6	56,0	56,0	
Mei "	70,00	43,8	-/1,5	4,2	5,62 ⁵	30,0	23,50	38,3	30,25	35,7	13,25	36,9	89	107	51,0	54,0	54,0	
6 Juni "	70,00	43,8	-/1,375	3,9	5,75	30,7	24	39,1	27,50 ³	32,5	12,50	34,8						
13 " "	70,00	43,8	-/1,3125	3,7	6,—	32,0	24	39,1			12,25	34,1						
20 " "	70,00	43,8	-/1,3125	3,7	6,75	36,0	24	39,1			12,62 ⁵	35,2						

¹⁾ Jaar- en maandgem. afger. op 1/8 pence. ²⁾ 9 Juni.

N.B. Alle Pondennoteringen vanaf 21 Sept. zijn op goudbasis omgerekend